

А П А Р О Д И А Қ Ә А

Ақса
Ақхәынтшәкәтыжырта
2019

УДК 82-32
ББК 84(5А6х)-4
Л 14

Еиқәдыршәеит:
Анатоли Лагәлаа
Дмитри Габелиа
Альбина Анқәаб

Апародиақәа

Ақәа : Ацхәынтшәкәтыжырта, 2019. – 136 д.

Г/Р 978-5-122-50-08018

Аизга ианылеит еиуеицшым ашықәсқәа рзы
ацсуа поетцәа иацырцаз апародиақәа.

УДК 82-32
ББК 84(5А6х)-4

© Аиқәыршәафцәа, 2019
© Ацхәынтшәкәтыжырта, 2019

АЛАФ ХАА ХАГЫМХАРЦ!..

Алитературатә пстазаарагы, ажәлар рыпстазаа-реипш, аүадафрақәеи ахъантарақәеи «адыгәгәало» инаналагалак, уи хызәша, агәы ахазырштыша ччапшык, мра шәахәак ипстатцаган иара ахала ицәырнагоит.

Хара хлитературагы «апсеитакыртакәа» ратцәаны ишамамгы, хпоетцәа зны-зынла апародиа жанр иазхьацшуеит, игәхьяаган иаацәырыргоит, уимоу, иналаршәны ахәылпазқәагы кәәиарала имџапыргоит!..

Хара, абри ашәкәы айқәыршәаџцәа, иахтах-хеит, хлитературағы ицәыртхьоу, акыпцхь збахьоу апародиақәа еита ркыпцхьра, шәкәыкны ртыжьра, уи бзиа избо, иазәлымхау иаармарианы ирыпшаартә-еипш, ғырхәала изтцарц зтахугы уи аџыза алшара рымазарц. Шьтарнахыс, хлитературатцааџцәа али-тература атоурых инаналацәажәо, ианырыџоуа, уажә-раанза ишыргәаладмыршәацгы, уажәшьта апаро-диа жанр шыґеиаз, иагышышьақәгылаз, алацәажәара иацәыпхамшьакәа ишрылшо шықәнарғәгәоит ари аизга, амала, дара уи аџыза агәахәара роур...

Абри ашәкәағы еизгоуп, агәағи ацәымґреи злам, иразу, иқьиоу, ихалалу, гәыкала ихәоу алаф, апародиа. Мачк иґацацәаз, «ицахә-цахәцәаз» апародиатә пцтамтақәа ари ашәкәы иагәы-лаҳамтазеит, аха уртгы ирымоуп рхатәы пстазаара, дрымоуп усқан, иантытцыз, аахыс ирызәлымхау, изхамыштүа дара рапхьяџ.

Хгәы иалоуп, даеа пытџык хпоетцәа итцәахны, «астол азы ирџыз» апародиақәа цәырымгакәа иахь-

рымоу, урт «ршьапкэа ааитцырхыртэ» адэы ахырымбо. Аха агэаанагара хамоуп уртггы раамта ааип хэа, ма дара равторцэа рышэкэкэа ирыншэалап, адунеи алашара рзаатып хэа! Уи, апсабара, ажэфан иагэапханы асы анаанашьтуеипш, ма амра анарпхо-еипш, акы иргэанарпхароуп!

Уажэазы хара ихалшаз абри рапхьатэи ашьафэоуп. Мацк ишээртоу, мацк игэаггыуацэоу, узыргэаарггы алшо, узыргэыргьарггы ауа, аха зышьбатакэа гэгэаза алитературафы икоу, уи апсыплагафогара иацу, амала ианагуггы иара алитература ак шагу, фазарак акынза ишзымназац урдыруа, угэы мацк ихьухьууа уааннажьуеит.

Апсуа ианитаххалак, игэырфа цэахны, иара иакара алаф хааны изхэо уаф дыкамзар калап... Ус анакэха, ажэа ахтап алаф, апародиа, еитцырхааит рымтцэыжэоакэа, ирхыппрааит хашьхакэа ирфызоу, ихараку, зхытра хцэыуадафу, – хгэырцакэа, ххьяакэа, хгэалакэа, итэааит, ашьац ыкэыхэхэ, икакачпсараха, ипшзаза икоу дэы ссирк афы, аи-зыразреи, аизгэыбылреи, аилибакаареи рымацара ахра ахыруа!

Ашэкэы аиқэыришафцаа

БАГРАТ ШЬЫНҚӘБА

ЧЕРЧИЛЬ ИУАРҒАН

Арахь дааруа, нақ дныруа,
Атәылақәа дырхақыруа,
Джыышуа алахәеипш иара,
Черчиль давалт аҕәара!
Кәрыжәаа ирықәлоу иуарған
Длаха-ҕахо иааирххан,
Иархәо днавалт аокан!

Кәрыжәаа ирықәлоу иуарған
Ацәа ахыцеит зынза ихан.
Аарла иҕыжуеит уи абжы!
Иара мыждагь, дхәыдцәарххан,
Ашәа ақәихәоит: «Шәеибашы!
Ажәәан, ләала ухәашы,
Аимпериалистцәа шәнапы еипшы,
Ғапхәа ашьарҕаш кашәыршы!
Шәыбла хәоума? Шәнапшы, шәнапшы,
Ахақәитра амца ахьтысы!
Ишәтахызар шәхы, шәыпсы
Бцъар хымцала ишәырпсы!
Атынчра акәзар – ишәхәәеы,
Атәылақәа зегы рҕы!
Москва гылан иаауеит, Москва!
Москва ахаҕоуп амца хзыркуа!»
Иҕыжмыжуеит иуарған,

Иахәо шымцу еилдырган,
Жәлар апыртхъеит нак хара.
Иазызырәуа уажә абра,
Тажә лхапыц еипш иаҭахан,
Атынчразы ргәы ндырхан,
Еилагылоуп рыцкәа хуа,
Ашьеи акәаци ирызхьуа:
Нырцә Ачесон, Трумен ухәа,
Бевин, Темза апшахәа,
Париж дыкоуп Леон Блиум,
Ажәлар ршьала зкыркы блу!
Германияггы дрыцшаахт,
Еицырдыруа афашист Шахт!

Атаҳмада жәымта кырмагә,
Уара ушавоу ари ахыкә,
Узвымзаазаз аокеан,
Ирфьжмыжуа ууарған,
Лассы итыцышт ацәкәырца,
Нас илеины илоухаца,
Ултәхәахаа уама ицашт!
Ууарғанггы абжы нтәашт,
Нас еигәыдтатәны иара,
Цьара иныкәхашт акәара!

ҚҶААЗЫМ АГӘМАА

ИБАДАҚЪУАЗ АМШӘ

Ажәмаана

Аккара рцәажәо, арфаш ашьхантә
Игәрымуа илеиуан илбаакъа.
Ашоура аныкала, азқәа ахьмачхаз,
Гәалас иаман уи иахъа.

Арфаш ааигәа ашьхамшә бақъуа,
Амырхәага аеәта игылан.
Иалахәмаруан ахахә, амақъа,
Азы итасуан уи шыапыла.

Азы итанажъуан ауахәа,
Ақьдбажәқәа, ахахә дукәа.
Икыдыззалон азахәа,
Ифеиуан атцла дукәа ирықәла.

Зны азхықәаә абас ахәеит:
«Амч исылоу ахахә арфойт,
Арфаш чча, уеижәхысло,
Утабар зынзак, уаха иуцлом...»

Уара утабеит хәа сымхәыцкәа,
Сзамфа цәысцуам шыапхыццла...»

Амшә шбадақъуаз икарахеит,
Изышьцылахъаз акәарақәа
Ашьхаз ишеицшым амбазеит,
Арфаш гызмал тамбазеит.

Ашыбжышыштахь апта шхылаз,
Азгэамтазеит амшэ ахэылак,
Амацэысрагь иматшэа,
Ажэфан хызкьаз иамыршэеит.

Иара убаскан ашыапкьякья
Азы ианеисоз аеырцагья,
Арфаш тыфараф ақэа ауан,
Ажэфан шыкьюан, илагауан.

Дук мыртыкэан азгьы хытцит,
Цэқэырца дула зегьы ирхытцэеит.
Азы ишьтнахит ирхэазо,
Амшэ ақэыхэла, ишхэацэоз.

Ажэамаана цасхэа ихэыцым,
Иззеилымкааз – ихьзуп дагэа.
Ахатхэыжэ убар, уахымччан,
Афнытцка итоу умбакэа.

АЛЫҚЫСА ЦЬОНУА

ХҖЫК АИҖЫЗЦӘА

Уахык Кризис ацсәәхәжә,
АжәбаафҖы ихылтҗуа,
Дахьтәаз аимгәач Доллар җраҳәжә
Икны днеит уи дхәыҗуа.

Доллар имгәәцәә пейпейуа
Дәәтҗкьоит: – Уарбан, еи?
Кризис җитҗеит: – Ушҗа инеиуа
Ашә изоумьртҗеи! хәә.

Доллар дгылан дгәамтҗхамтҗуа,
Ицацҗақәә ыргьаргьаруа,
Агьрей-цәҳарей дырҗкәамтҗуа,
Иааиртҗеит дбарбаруа:

– Кризис уоума, хәи, уаазгазеи,
Тҗхьбжьон ианлашьцароу?
Улахь еиқәышьшыы узыниазеи,
Иарбан ас узгәароу?..

– Сара соуп, аха узсыцәшәәзеи? –
Ихәеит аҗакс Кризис.
– Уаргы саргы адәы иқәәххуазеи,
Аахи-хи, хәзрииз изы!..

Сшыҗоу умбои, ааи, сыпҗоушьап,
Сеиҗыҗырыц егысыгым;
Сашьтоуп цсеиҗартак ахьсоуша,
Уара ихәә, уарныгзам.

Доллар азыказ иґы акит,
Кризис ас данцәажәа,
Даанахәаахәит, даалакәакит,
Дналагеит ус иажәа:

– Саргы схәартам, исытдам хаара,
Сышәпахеит уамажәтцас,
Сеимгәачит, ишубо, даара,
Схәтхәтоит хатажәтцас.

Умбои сшыкоу, сжыы харамхан,
Ашхырцәагь сырфазшәа,
Ус схәеит хәа, угәы камхан,
Зынза митә калазшәа...

Уаха акгы ргәы азымнеиуа,
Идәыкәлеит «еыхәшәтәра» ицарцаз,
Рәынархеит игандалеиуа,
Трумен иацәажәрцаз.

Уака иахьнеиз «Афны шкәакәа»
Ашәкәа дырхыцхыцит,
Труменгы, зназы атак мхәакәа,
Дахьтәаз даақыцьқыцьит.

– Шәара шәоума, хәи, шәаазгазеи,
Цхыбжьон ианлашьцароу?
Шәылахь еикәышышы шәзыниазеи,
Иарбан ас шәызгәроу?..

Хара хәуп, аха узхәцәшәазеи? –
Ихәеит атакс Кризис. –
Хачмазцәоуп, адәы икәаххуазеи,
Аахи-хи, хәзрииз изы!..

– Ҳачмазцәоуп ба? – Трумен Ҷааитит, –
Мап, шәыбзиахароуп.
Аибашьра хәышәтәырта хзаартыр,
Шәыцьегь уахь шәеиццароуп!

– Аибашьра ба? Уахь ҳа ҳмыда,
Ацара зтаххода?
Ҳара ҳаипш хтыцшшак ида
Уи иақәшаҳатхода?

Насгы уи еипш Ҷыхәшәтәыртақ
Макъана иказамеи,
Уи аартхаанза цъара хжыртақ
Ҳарт иҳамазамеи!..

Итәоит дырҶегь «инеикәшаҳатны»,
АхҶыкгы акы рызбарцаз,
Ишьтырхуеит планк хәшьадны,
Аибашьра аартхарцаз.

Аха миллионла ажәлар дузза,
Атынчраз еигәныҶуа,
Адәахы игоит рыбжы дуззан,
Адунеи иахыҶуа!

Ихыцхыцуеит «АҶны шкәакә»,
ИзыҶнатәоу «аиҶызцәа»,
Атынчраз абжы иго мтәазакә,
Уиоуп урт рыбға цызтәауа!

ВЛАДИМИР АТЦНАРИА

ИЖӨӨАНТӨУ АРЕДАКТОР

Снапала инаныстцеит: «Атыжьраз!»
Акыпцхьра иазхиоуп агазет.
Сзалцуам анбанқәа рзыжьра,
Сдакьцакьуа агәахьы сагазеит.

... Са снейуеит скараха даара,
Абар шыта, абар еимыгтоит:
Газетушәа – ажәөан сакара,
Аецә – нбанқәоушәа избоит.

Рауль Лапәриа

«Ацсны кацшь» адакьақәа ракәушәа,
Сатцацшуеит ажәөан уаха.
Ацәахәақәа, кәабашьиа ракәоушәа,
Еилиаан инеиуеит ганха.

Атипография усгы сыөнажәхьейт,
Сахоуп азлагареицш, сшахац.
Аредакция азызуроуп ажәөан,
Аредактор ихата игәацхарц.

Ицәыркъацәырасуа абри амза,
Иуцәырымго ахаґы хәашьуп.
Бзиарас хәа иалои, цәгьарамзар? –
Хымґа-цьымґа жәөанаґ ихшьуп.

Атыц ду рықәзит Етцәацбаа,
Асар Рымөа акәзаргы – убас.
Шарцыетцәеи Хәылцыетцәеи бжыьзаар –
Икастара здыргәышьон нас:

Чаиртахон ажәѡан агәтәтәкья,
Иавагга исышьтрын ататын.
Харехәацхьызгы усқан иахәтәтәкьян
Хыхьгы цъара ирхәарын...

Аетцәақәа нбаншәа еипынчылоуп,
Ирагәтәуп – урт схы зырчуаз,
Цтазлачқәак дрылмышәхәо дрылоуп
Аредактор ихатыцуаѡ Татуаз.

Амраггы шгылац игылоит,
Иақәзам усгы бжъара.
Абарт зеггы жәѡангәы ианымло
Исзыкаттар – схатцан сара.

«Ацсны қацшь» еипш, ажәѡан сакара
«Атыжьраз!» хәа адырга кастцәп,
Сгәы алака, схы алака даара,
Агаґахь ѡыжәра хәа сцап!

АЦӘҚӘЫРЦЕИ САРЕИ

Ацәқәырцқәа шыказац икоуп избазар,
Ғакала скаломызт сарггы сыцәқәырцазар.
Иаауеит, еибаргәакуа, рыцсыртахь еишьтала.
Аґықәаґ ишааилак – ипыххааса ишьталоит,
Иаауеит, ирызгәамтошәа рѡызцәа ртахашья,
Ирымамшәа инхятцны нақ рышьтахька цашья.
Таиф Ацъба

Ацәқәырцеипш сыцәқәырцон – сыцәқәырцазар,
Ижәбарын, нас, усқан смықәпозар,

Сыпсы итоугыы sameигзо, гэишпыла
Са сөызцэа ахьжэылауа сжэылон,

Сацэымшэазо сөызцэа ртахашьа,
Исымдырзо сышьтахька ацашьа.

Аха, ишцазури, са сыцэқэырцамзар,
Спыххааса сцар хэа сшэауазар.

Сзыргэакуеи? Стэхар – сызгэырфада,
Сажэеинраалагь ссымхэрас изыфуада?

АРЦЭАГА

Схэыцра ажэфан иатцакьысуеит,
Адгьыл иқэуп ицшаауа,
Ашэапыцьац шьта ицэырсусуеит,
Ацэа иалоп итахэхэа.

Нели Тарьха

Шэарт измыцэо, зыцэа кьалан,
Седуксенда цсыхэа змам,
Шэацхьа ишьтыхны сажэеинраала, -
Цэахэак адагьы шэтахзам.

Схэыцрақэа ажэфан иатцакьысуа,
Пшоушэа ишэфаслап ахэхэа-хэхэа,
Зны шэеицэкьысуа, нас шэхырсусуа,
Хэычтцас шэыцэалоп шэтахэхэа.

Сара сахэоит изакэанны
Уашьтарнахыс икаларц:
Сажэеинраалақэа капанны
Адимедрол еицш иртиларц!..

АБРУ АЗЫ АШӘА

Бруда шамахамзар
Өныматәа катцоума,
Бруда иахья мамзар
Пенцьыр узәатцоума?!
Абрукәа еиқәыршәамкәа,
Аҳаирплан цыруама,
Абру рыххамкәа,
Усаат аус аума?!
Абрукәа кычызарггы –
Ирымоуп зегь хырхартак.
Абрукәа хәычызарггы –
Ртыцаә рыда ххәартам.

Алықьса Цьонуа

Ашәа азысхәоит абру,
Абру ихагымхаша,
Абрудара хзаабру?
Бруда уаө дзынхашам.

Абру, абру, абру –
Брууп сзыруазыруа.
Сеидру, сажәа сарбру,
Дарбану издыруа?

Иехәалоит шьоук гылан,
Анрыла ма абрыла.
Мчыс ҳазмои ҳайдкылан? –
Абрула, цьым, абрула!

Иааикәшәатцәкьан сгәылак,
Зны дычмазафхазаап,
Адиагноз шыақәдыргылеит –
Ихы абру кәадахазаап!

Цсыхәа шыкам бруда
Апоетцәа азымхәыцзацт,
Бруда ажәак зыфхьада –
Еиҕышәшәоит еимхәыццас.

Саргыы сшәоит хатала –
Еиҕын са сгәы рдазар.
Изхәартои сажәеинраала,
Абруқәа кәадазар?!

УАСКЬАЦ

Учаишьапкәа акьапеицш ицсылоуп,
Ашьха илбаазшәа дара.
Сгәы иабоит ицсасаны
Анаараҕ иаҕушәа ахәра.

Кәымф Ломиа

Учаиртақәа еивтцарыпхаа, уасақәоушәа збауеит,
Учаиртақәа санрылоу – сҕытца азы аауеит,
Ишьны, илкажьны исфанда сгәахәуеит.
Ачаирта сузалцом, цьеи снаскьяп,
Ақәыцьмеицш исхәоит: «Уаскьяц, уаскьяц!»

АЖӘИИРААЛЕИ АУАРГЪАЛЕИ

Уаргъала, уаргъала,
Цьымшьыргъала, уаргъала.
Знык сгъалан – иит цәәхәак,
Знык сгъалан – изфит цәәхәак.
Нели Тарҕа

Жәеинраалала срышхауа,
Амшын-пшахәа хыскъалап.
Нели Тарҕа

Рхы ыфо, рыцсы ыфо,
Поетцәәкәак хәыцуеит,
Ажәа затцәык иашьтоуп,
Иамур – иаакәытцуеит.

Сара ауаргъала саниаалан,
Изыфועит ажәеинраала,
Ажәәкәа хиаалан,
Ацша исфанагалоит.

Акритикцәа ансыцхауа,
Цасхәа ргәы тыскъалап,
«Жәеинраалала срышхауа,
Амшын ацшахәа хыскъалап».

Гъала, гъала, уаргъала,
Цьамшьыргъала угъалароуп,
Уармала, уаргъала –
Зегь акоуп – уфлароуп.

Апоезиа – уаргъалоуп,
Цьымшьыргъала иафызоуп,
Иухәаз акәым –
Зака узфызоуп!

АБЗИАБАРА ЕИМНАТЦӘАЗ

Са сxy шәхызымбааит хәа сыкоуп, азґабцәа,
Сыбзиабара зегы ишәыстеит ишаны.
Азәґы шәґы нсырхеит хәа сыкам хылатцәкә,
Сарґы шәа шәзыхәан сцәа сызагоуп, цаны.
Шәареи сареи хаилытцхьан, хаилалахьан,
Җаисхьан, хаинышәахьан еґъарааны...

Мушьни Миҗаиа

Сцәа сxyтцхеит, сжыы сxyтцхеит азґабцәа шәзыхәан,
Сынасыц сшашьтаз «икыдтцхеит ссахәы».
Сxy-сыцсы шәавсымгеит шәара шәансыхәоз,
Скәалкәало сшәышьтан – иахьа азәы, уатцәы еазәы.

Азәы ацара быстеит, азәы ашьара быстеит,
Азәк дымтцасны исцәылгеит сәыґа – скалам,
Азә даласыґзон аамтала акәыди абыстеи,
Еґы илзыстиуан ус баша салам.

Азәы сxy лыстеит, еґы сґәы лыстеит,
Азәы илгеит снапкәа, еґы – сшьапкәа,
Азәы сыблакәа тылхит, еґы слымхақәа ґылхит,
Даґызмаха сыргеит сара сеиґытцәтцәа.

Азґабцәа сышрышьтаз, срашь ґазкытцәкәеит,
Сыцәхәызарґы, «сцәа сызагоуп, цаны»,
Атцыхәтәан санлықәшәа са сынасыцтцәкә,
Илатәасшьо скымкәа, сырґахьан сша-шаны.

Аха, азґабцәа, ґәыкала табуп хәа шәасхәоит,
Хәта-хәтала сахьшәымоу шәґәатцәе стцәахны,
Шәарґы, нас, ишәылшоит табуп хәа сашәхәар –
Сцәахәақәа иахьрылоу шәыхьзқәа кьаны.

ЕИҚӘА УААРАЛА

Закатом высвеченный ало,
Вечерний берег был высок.

*Бағрат Шынкәба.
Аурысиаахь
еитҕеигеит А. Межиров*

Закатом высвеченный ало,
Пылал отлогий склон Ерцаху.
Денис Чачхалиа

Ажәа-жәала ифычоу сашәа,
Ихсырчоит сцәахәа,
Схылан снеиуеит снашәа-аашәо,
Ҫпоезиа амшын еимгәхәа.

Иансымпыхьашәа иснаало,
Аҕыпцхәа сымтцаст –
«Закатом высвеченный ало» –
Сзафымсит, афаст.

Пушкин схәаргы, Шынкәба схәаргы,
Сахәоит, цьымхеит, схы.
Цәахәа-цәахәак иадамхаргы –
Акыр иацсоуп са сзы.

Уи схәеит хәа, цьушьт, избалакгы
Зго ҳаҕоу сибейт.
Шарбеи Ларбеи ркнытә цәахәакгы
Сеилахартә скамлеит.

Акгы аурым, еикәа уаарала
Ҫамтак ус снаскыап.
Нас мышкызны сажәеинраала
Иеигычрагь дҕалап!

ВЛАДИМИР ЗАНТАРИА

АҢЫЗ АКӘАТА АХЫЛТЦЗОМ...

Акәтагъ арацәа агәылтцзом,
Згәы тбаау дунеитцас – дыззом,
Идуззоу ддуззоуп – гәыла,
Дфырхатцоуп уи – зегъ рыла...
Рауль Лашәриа

Акәтагъ арацәа агәылтцзом,
Аҕыз акәата ахылтцзом,
Аха саашәыргәамтыр,
Иҕалоит жәеинраалак алтыр...

Идуззоу ддуззоуп – гәыла,
Дфырхатцоуп уи зегъ рыла,
Дабашәтаху ачычиа,
Ахәыртлагъ, адыгачиа?..

Акәтагъ арацәа агәылтцзом,
Уи зынза ишаҕәазар,
Аҕыз акәата ахылтцзом,
Урт руак нашцазар...

Машәыршәа ибрызар сажәа,
Нас акрысзырҕееима?
Шьта уаангыл хәа сашәхәар,–
Сашьталап ҕеа темак...

Акәтагъ арацәа агәылтцзом,
Аҕыз акәата ахылтцзом,–
Сышьтнахт ус сшыгәәтеиуаз,
Арифмақәа рызлеира...

АЦСТАЗААРА ТЦӘА КАЦШЬЫМ...

Ацстазаара – тцәа кацшьым, ма мандаринам...
Илфоз лымамызт Цветаева Марина.
Диггәацхозшәа дыкан Борис Пастернак,
Ихааза икаитцон лысаламқәа ртак...

Аха маатк лимырцсахт иара игәағны,
Ифилософиатә мшын ду дагон агәахы...

Рауль Лашәриа

Ацстазаара тцәа кацшьым, цюок усшәа ижәбозаргь,
Шәееикәышәк, шәыстыхә, уара абзхәацәа, нак!
Амандаринеи Маринеи ирзеилои, ишәхәозар?
Атцәа кацшь дзахибааи лара Пастернак?..

Нас, мааткгы лимырцсахкәа, ихьи, аф исааит!
Абастцәкәа дкачбеины дышцеишеи Анцәа?
Бзиа дигаанзагы, кыраамта дтитцааит,
Еилгамызт Марина насыпда лгәатцәа!

– О, шәара ациникцәа, бызла сзыхташәкзеи?..
Акы сарбарцьеизар, арифма сгәацхан...
Урт ацәгәа рыбжысхәошәа баша шәгәы изташәкзеи?
Мшәан, иарбан изсышәтә амачаз гәыбган?..

Акы рзымгәағзо иниасит нак Пастернакраа...
Дысгәацхоит, изышәцәыззои, Марина схата!
Санмачыз дыспылазтгы лимала Акәа,
Мандаринак сышцеигзоз ла лзын, хәгеита!

Апстазаара тѣа капшьым, ма мандаринам,
О, ба бынцѣахшоуп, са сызуста, Марина?!
Сара с-Лашѣриоуп, иагьсыхьзуп Раул!
Мшѣан, дарбан икѣызхырц иашьтоу скѣыкѣыл?!

АИМДАРА

Снацѣкѣаракѣа быкѣаѣ еимдоит.
Ирбаз ртѣуп.
Хкѣышѣкѣа неилацѣо ипытуеит,
Хгѣатцѣа аацнуп.

Амцеипш, уа бшоура сыхьшуп,
Хаит цѣоушьт, сбылзом.
Бкѣыпшра зегь ажѣра саѣуп,
Бара бтабазом...

Рушьбеи Смыр

Снацѣкѣаракѣа быкѣаѣ еимдоит,
Са исхарои? Са исазтѣауам урт...
Избоит сара шьта, станархоит
Бара бцѣанырракѣа рурт...

О, баргьы беимдала, беимдала,
Бахызбааран сыкам акы...
Исыжѣтцала бымца, сбылла,
Ибдыруеи исылтцыр акы...

Бкѣыпшра зегь ажѣра саѣуп,
Аѣыцѣбареипш бкѣыпшра сашьзеит.
Сгѣакуеит, ашоурамца скуп,
Бкѣышѣкѣа зынза сырбылзеит.

Снацэкъарақәа быкәәҕе еимдоит,
Ирцыхьамшәеит уаҳа акы...
Баргы беимдала, агәра згоит
Ҳәыцъагы ҳшазкылсуа мәакы...

САРА СХЪАА

Леилақь – ачныш гәышпы шкәәкәә,
Изыкызгы ахаштит.
Уа схәыхә-цшзақәә – лгәыхәпы-цшқакәә,
Снацэкъарақәа ирәшәтит...

Рушьбеи Смыр

Ә-хәынтәрак цсыртлан, иаразнак
Иприт леилақь – ачныш.
Лгәыхәпы-цшқакәә саарыдхалеит
Сара аәстаа, аңныш!

Ирзызури, срыхәәцшлома,
Шьта абас, ҕымт-цсымшьа?
Мамзаргы, цшьаала снархыслома,
Уаҳа ак стахымшәә?

Сара схъаа еилызкаауада?..
Сгәы атра итыцоит!
Ачныш шкәәкәә зырхынхәуада
Анкятәи атыцахь?..

АӨЦАРАҒЫ

Сашыт, аха сышпашы?!
Изжөит, аха ишпазжө?
Ташы, уара, ташы,
Имкөашо зегь шпажө?..

Срыкөныхөо ауалыркөа,
Ажьхөага сырехөeit.
Исацлабыз «абкөылкөа»
«Руадыхөкөагь» аасырххөeit...
Рушьбеи Смыр

Схы сазгөаан өнак зны,
Сөасыршьзеит сара.
«Пан или пропан!» хөа,
Сныөналеит хөацара.

Ихсыршөтит ауалыркөа,
Исытцалеит аөар!
Нас снацхан уака чыркөак,
Сшьацөхыртөуөeit, абар!

Срыцкөашөит суалыркөа,
Сзамөақөагь капшьуп.
Снацхауөeit уа счыркөа,
Срезина сыхөда ихшьуп...

Ус мац-мац сғазкызаап,
Уажө хөаиахөа стөаиоуп!
Иауөei, нас, өнак сашьызар,
Икөу, дад, уаөроуп!

АБАБИРАҒ

Аға лызғыуа, алаға лызғыуа,
Иғыуа, иғыуа,
Сышнеиуаз пшыаала, дхыуа, дхыуа,
Сышнеиуаз дхыуа,

Шьацк хнылаиеит, лыпсы тыхуа,
Сыпсы тыхуа.
Абхәа-еимаҷаҷ еипш, ҳаузеидымхуа,
Ҳаузеидымхуа!..

Анатоли Лагәлаа

Уи дазхымхит, уи дазхымхит са сьынцьыхәа,
Са сьынцьыхәа!
Бахҷак снытцалгалеит сыпсы тыхуа,
Сыпсы тыхуа!

Сөырбзамыкәшәа, зны-зынлагы
Дсырчыхәчыхәуан!
Егьа зундазгь, уи дазхымхит
Са сьынцьыхәа!

Ла лзы иғысхит нас аға, атәа, абаи,
Илзысыкәшәеит меигзарахда атытцындра!
Нас маҷ-маҷ уи днылазгалеит абабира,
Изгәағькәоузеи, ҳаи, Анцәа сишьында!

Абабирағ такәаамта ҳаибарбылгьон,
Амца ҳқымзи ҳоыцьагь аҷырпырхәа!

Ех, уи аңыныш сымшата лкамчы схылкьон,
Са стэыуон, ла дыччахуан акыркырхэа...

Уи дазхымхит са сңынңыыхэа, сара сбиа,
Такэаамтагы хаибарбылгьон абабирае!..

АУТРАЕ

Атачкэым самыргакэа, атачкэым самыргакэа,
Исылсыртэ хэычык сыбгачы!
Бутреицш «быскэакэар», бутреицш «быскэакэар»,
Иалазам бкышэ анбырчы...

Анатоли Лагэлаа

Атачкэым самыргакэа, агэырџа самыргакэа,
Смакэахэарстахь цъара сыбгачы.
Бутреицш сыбкэакэар, сутреицш быскэакэар,
Еицылахтцап нас аңымшыы...

Атачкэым бамыргакэа, агэырџа бамыргакэа,
Баргы бсыбгачып нас цъара.
Нас уа аутрае зыцшракгы камтцакэа,
Хнеилатцап баргы-саргы убра!

Ех, икалап нас убрака еаџрак хэа,
Цэаныррак цэқэырпоит уажэ сгэаеы!
Соуцшэыл, бысмысын лабала акэақхэа,
Смакэахэарстахь цъара сыбгачы!

ИБСЫРБАП, СБЫХЪЗАР!..

Уи дкэац-кэап, кэац-кэап, кэац-кэацуа,
Уи дкэац-кэапуа дцоит.
Уара шәишәйтцас уеыргәапуа,
Умтәыжәәқәа ашта рцссоит!

Анатоли Лагәлааа

Кэац-кэац сыџуа слышьтан хәлаанза,
Шәишәйтцас сыҕесырчлон.
Ашта атыхәан сналыхъзаанза,
Днытцашәкәа дцалон.

Сыҕесырбабон, сыҕесыргәапуан,
«Ибсырбап, сбыхъзар!»
Аха сәацхәа иаакэац-кэацны,
Инытцабон сцицар!

Сцәа сдәшьшыы сышлеишәарыцоз,
Сфәыббаза саанхеит.
Акгыы снамтәит аеыргәацра,
Баша саамта цеит.

Еидеырбалоит рцынеи рбагы,
Ус ишоуп хдунеи.
Акымзарак сылымшаргы,
Шәишәйтцас сыҕесырчуеит...

НЫХ, АМУЗАҚӘА, ШӘЫСТЫҒӘ!..

Иаха амза иашәын мызкы,
Амра – мышкы,
Бара жәаа тқы...

Дмитри Габелиа

Иаха амза иашәын акәымжәапшь,
Амра иахан ахтырпаш,
Аха снапшызар ус шарпазы,
Бара бааспылт харпзатцәы...
Сгачамкит, уа сышьхныпсылт...
Апхзы хьшәашәа ззырхәатцәкьо сылтцт...
Амра, Амза, Бара, нас Сара,
Псышәас ембаххәо иарбан уажәшьта?..
Мшәан, пхызу ари, лабәабоу?
Ма иаха изжәыз акәу исзырхәо?..
Ных, Амузақәа, нақ шәыстығә!..
Бааи, нас снапаштца бнантәала,
Стцыс пшқа, Схәығә!
Амза, нақ иушәых укәымжәапшь!
Амра, нақ инкаршә ухтырпаш!
Бдәылымтцын, Соупшәыл, барггы харпзатцәы,
Иғыхәда бнықәкны бысцәигоит еазы!

«АБГЫЗРА КАЦШЫ – РАЦХЪАТӘИ АГӘЗРА ...»

Схы инаркны сшыапақынза сеилысит.
Абгызра қацшь –
 рацхъатәи агәзра...
Уқышәқәа ирықәххыз
 аацын схысит,
Сқышәқәа ирықәыхәхәоз
 рацхъатәи агәзра...
Схы инаркны сшыапақынза
 сеилысит...
Ажәәан, скәәба...

Гунда Сақаниа

Уа ҳгәаҳеанзамкәа иаадыды-мацәысит,
Икыдхаеан аґеанахеит ақәа.
Схы инаркны сшыапақынзатцәкәа сеилысит,
Ҳнамталт бгызрак, азыцсы ххыкәкәа...

О, соуцшәыл, усқан уара ухала иудырит,
Са исымхәаргы – сызлахурцашаз ацсра!
Ицсеыхгоу ашьхардацеипш сцәа ианырит
Абгызра амцан рацхъатәи агәзра...

Агәзра ашьтахь агьама збан абгызра,
Цқьа икамлацыт, абхәсеипштцәкәа итцәытцәын.
Нас, ҳеахтан игәыкажагаз хәыцрак,
Ҳқыпшәыпуа, амш еилгаанза ҳәа ҳацшын.

О, ахааназ хаштра ақәума уи амшцәгьа,
Ақырбыц иафыаз рацхъатәи агәзра!
О, ишпацәгьаз уи абгызракамла ашьтагь,
Саеуп иахьанзагь срыхьташьны ацсра...

О, сыбгалац! Абас лассы иухаштма
Ҳқышәқәа амаалықьцәа шырхыкәкәаз?

О, ишдастаху аамтала схыларц ашьта
Ҳцәанырра ссирқәа рацхьатәи рекстаз!..

Иаахгәалашәоит хантәо «Пингвин» аҕацхьа,
Абгызра кәцшы – рацхьатәи агәзра!
Уа Еротгы илацш ххызар акәхап,
Уи снаихьыцшлоит блацыхәала цьара...

ЦХЫЗЛА АЦЫРРА

Ашьхауарба,
Машәыршәа сылацш итдашәаз,
Исгәаланаршәеит ахаан сара сышзымпырхьаз...
Игор Хәарцкиа

Цхызла са спырхьан акырынтә,
Жәандәрыпшы, Хьцста сырхьыпраахьааз шақантә...
Сымтәыжәәа ааскьар, сназон зны Очамчыра,
Хәарцкьиаа хтәарта гәатаны схынхәуан...

Аха абар ацъашьахәы,
Схарахацшуа Акәа сшалаз,
Ҷенак кәараанк аеыларкәзан иаасхалт...

Сцәа саатзызеит,
Агәра згеит аамтала,
Сааизар Ҷенак сышзымпырхьаз сара...

Схы сцәымыцхеит сара,
Убри ашәымтаз,
Акәараан кырлышажә
Исгәанарцхеит ацсра...

Сшазаарын сара апырразын цхызла,
Ацәа саалтыр, сьзфьыз хәазаран....

ВИАЧЕСЛАВ ЧЫТАНАА

СХАГОУП

Схагоуп.
Ииашоуп, схагоуп.
Сышпахагам!
Аха схада
Сызпырхагоу
Ахыкам ауп
Са сзырхаго!

* * *

*Аңсны ашәкәыѳѳәә Ревдгылеи
Аңсны ашәкәыѳѳәә Рассоциациеи шәахь*

Изеипшроуи х-Литфонд амал? –
Адырган ианыршәлоу асыкәмал!..
Ишзытуа еипш афѳы гоит,
Афѳы шго еипш изытуеит.

* * *

Сергеи Агындиа изкны

Урыхцәажәеит гәыблыла укытеи уцъынцъи,
Иухамыштыр акәын Пахәалеи Қысқынцъи.
Абри ааиахар Александр Анқәаб,
Аспонсорра аусаф иргылоит акәац!

* * *

Мышкызны иаххэо назару?
Ацсны атынчра калару?
Хсаит адакьяқәа аартхару?
Анқәаб. Хгәыгуеит. Акәац. RU.

* * *

... Уи зыхкьо залымдароуп,
Хашәкәыѿцәарә икоу Гәындароуп!..

* * *

Шәыхша сымазам сытқы...
... Са сахкәажәуп, ухатқы!..
Инна Хацымба

Шәыхша сымазам сытқы,
Са сахкәажәуп, ухатқы!
Ус исшәысхлар са сытқы,
Нас ишьтызхуада, ухатқы,
Сытқк иацәызуа атқакы?!

* * *

Рауль Лашәриа иахь

Иаажәыр ауоу, сеидру, иамуоу,
Хартаслымуоу хартамамуоу?
Ихаздырзом атәца хқаанза,
Иахкыз атәца аатахарцәаанза!

* * *

Ҳаапшызар шьыжыказ – ҳабла уи амбакәа!..
Ихаргъежъратә дырга мацаран зегъ ҳанбанқәа...
«Афырхацәа, шәнеибац!» – ҳнап агәақъхәа еинаҳкьоит,
Ҳанбанқәа ргәағ зегъ ҳбызшәа иахтнаҳкьоит.
Иахъа акгъы цхъақъзом – иаартнытцәкья ихәатәуп,
Ацхъарца ззамырхәоз иустцәкья ҳаҶуп!

ФЕНИА АҶЗБА ЛЫДӘҚБАН АҶЫ

Абас абра ҳанеиниа,
Шәааи, даҳныхәап Фениа!
Дышцаныхәам Фениа!
Аха хъаан ҳгәы иамхо –
Ҳацәҳара лгәамцхо
Уи дқаларц азыҳан,
Абас абра ҳанеиниа –
Шәааи, даҳныхәап Фениа!

ФЕНИА АҶЗЦҶА ЛАХЪ *Аекспромт*

Лгәы итаку анмалхои,
Ацәҳара анылгәамцхои
Рыбжъара ҳаамта мҶасуеит.
ИмҶамсуазтгъы дҳаҶсуан.
ДҳаҶымсуазтгъы дҳаисуан.
ДҳаҶсуам уи, дагъҳаисуам,
Дҳацәҳалоит, мацк акароуп,
Салалом уиакара...
Абас абра ҳанеиниа –
Шәааи, даҳныхәап Фениа!

* * *

Идырзээзшәа иахъа ашьыжь из,
Дааит аусура Цәымпыз.
Уи игәы залакам ускак –
Имашына абензобак
Ахьтацәу ауп, икказа.
Итацәу уртәыр шауа
Цәымпыз изеилкаауам зынза!

* * *

*Г. Аламиа игәабзиара
«ахзызаацәа» шәахь*

«Шәихзызаауеит»,
Игәабзиара «шәахзызаауеит».
«Шәахзызаашья» зныруа игәы
Атра итзызаауеит!..

* * *

Фызас ицхъазоу, қәласы,
Шәаттамхакәан, абаацсы,
Идышәныхәал, шәааласы,
Ишәкәы тытцит Гындиа С.!

АНАТОЛИ ЛАГƏЛАА

МЦЫК СЦƏАХƏАЦƏОЗАР

Абнашəа аимтаз ағатахьа сықəын,
Ибдыруазма, сеидру,
Сыхтабкын – сыбнабкит.
Истахыз уаха? Уи акəын, уи акəын.
Нас ауп ианыбхəа:
«Исзамуит, исзамкит».

Виачеслав Чытанаа

Амцныха сфом сара уаха,
Сгəы итчачыр калоит, хəгеита.
Стыбгыцаа, сəыза фараха,
Амц сцəахəацəозар слакта!
Аиаша мацарагьы зхəахьада,
Ахəыцеипш иуфьтцашəар мцык,
Уиазək дсымкəтəац хəа уажəада,
Ишпауури, дуамхажьоит знык.
Агəра игоит уара уакəушəа икоу,
Иуафьщкьоу, ипоету, инцəоу,
Издырзом уи рыцха ушизыкоу,
Дахаршəны дышумоу унацəоу!..
Икалоит уара аиаша умхəаргьы,
Аха уфымтакəа аиаша дырхəа.
Сəырцəызгоит шə-лацшык
сыркəтəаргьы,
Искəыблазааит хцаимбар ишьацхəа!
Зантəриакгьы цсгаха сымтакəа,
Апародиакəа шысзикуагьы дсыхьзом,
Аха хьызрацара иандəыкəитцə
ифымтакəа,

Нарт Цэыцэ иеипш урт изгазом!..
Ашәкәыџџәә Рeidгылахь, издыруада,
Ахтыстеипш сызхацалар знык,
Апхьяџџәә еицырхәап ихәмада,
Ихапсыхәаз, уаххымзар апсык!
Амцныха сфом сара уаха,
Сгәы итҗачыр калоит, хәгеитә.
Стыбгычаа, сөыза җараха,
Амц сцәахәацәозар слакта!..

СЫНТАХАР, ХГӘАџЕИПШ, ЦБАХАНЫМ!..

Ауаа зегь
Рыбла разхеит,
Хымпада, бажәә
Иахшеит.
Валери Касланзиа

Амжәабгъеипш итатоуп ба быбз,
Иназхысызгы ихәра артытуеит.
Иаҗахызар бызцоу зегь ламысыз,
Уи даара буаџратцәкья хнатуеит.
Ба бажәә иахымшаз уаџ хакам,
Ддагәаз, длашәыз, ма дцырккыз,
Ипсы ықәхауа ахаан уаџ дбыргәәкүам,
Дапырбхуеит, изымукәа кыс!
Абатеипш сразын бара бзыхәан,
Аџныка сбызгәарлон иаахәлар,
Хәгеимшхара, исыбтар җыпныхәә,
Ма афырхымтц еипш, быбз сабыргар,
Сшыгәрымуаз, сыцәә зегь кьалон,
Сынтахауан, хгәаџеипш, цбаханым.

Сҕахымаахәра сказцаз зныккьарала,
Бабаҕоу хәа ҕыстуан, с-Ҙаным!
Ахәыжәтәеипш сара сгәыгтрақәа брылан,
Аха банызбо сгәы тыцон: «Бмааскьан!»
Сааигәатцәкьа, сбыхәоит, бымгылан,
Избанзар, схы иақәыстоит қьан...
Быблақәа исархәоз зегь башан,
Бнықәшәтраан хатца бсыцәцеит.
Ибзыгьашкырц сахәом сыцхзаша,
Сыбзиабара – схапыцхьааипш иззеит!..

СА СЫЛЫМКАА ДЫПСХЬАН!..

Уафрак хәа рылазам,
Сычхара сацәшәоит...
Ас цсыхәа амазам, -
Ахахә уршыргыы ипжәоит...
Заур Кәарчиа

Баша шәыгешәыраацсоит, саҕацәа
гәашақәа,
Сазынкылом иаатшәыркьо шәхы.
Сымҕа сацәхымкьауа снейуеит
сымҕашьакәа,
Анцәа икьынтә, икәадамхацт сара
сшьамхы.
Баша шәеипхнибатцан шәсышьтоуп,
ижәдыруаз,
Са сышьхақәа ушьраҳа, саргыы
сузтархом.
Зырҕаштцас сыхьз-сыцша
шәанызмыруа,

Сыжәга – азамана!
Ахрақәа сзырғамлар,
Сшәыхәауеит, шәымгәаан.
Арғашқәа сзырғамлар,
Изури – итцаан!
Зны сшәарыцон даара,
Схымта ааигәа икашәомызт.
Ашәарах рыргәаара
Акәым – исзыршәомызт!..
Амшә домбеикәа ртығра,
Снапқәа ыркало сғалон.
Даргыы затца имығра,
Иаины сшәмхы иантәалон!
«Иахлахьынтдои?» хәа итцаахуан,
Рыблақәа тырхаха,
Саргыы мцқәак схәахуан,
Исымазма урт раха!
Исықәгәығуан даара,
Дара мшәны изшаз иеипш!
Избозшәа ак ацәаара,
Апшфы дансапшуаз еипш!
Ақәатца дуқәа срытцан,
Цығтцас сырхьынғалон,
Ашьха ҳаракқәа рфытцан,
Стамға еиғажьны сғалон.
Уажә избазма ақыта,
Салымцит сәыргәаа.
Ирибамто снапқырта,
Исцылоит сара Наа!

ЛЫШХАМ ЛҘЫСХИТ!..

Бадыскылан ашәт – иаразнак иканзеит.
Бадыскылан ахәыхә – ылышьтацс ицеит.
Быдыскылан аетцәа – ибылны икашәеит.
Бадыскылан амат – ахы агәы ахшәеит!..

Сарион Таркыыл

Бышхам сзыбҘымхкәа сашта
бсыцәталеит,
Рацәа сеикәыбгатцәкҘеит, сабацшуаз нтцәа.
АмардагҘ схалеит, ахыкә баапцсгы
сталеит,
Аха снылагәан сааныбкылт ахәынтцәа!
Сасрыкәа иахәеипш, ба быбз
шыцҘафыруаз,
Издыруан – сышуафымхо уи саҘашәар!
Аха баасмеитзакәа, хәцас
сышуазыруаз,
БынакҘата калон, сыпсы насыхшәар!
Аиба икәакәаргы устцәкҘагҘ
ибжҘазуам,
Ба беипш, исыцрасхҘан сара иагҘа цша.
«ЦҘым, апсуа сихылтцит, ахаангы
сызхҘацуам,
Бнацәа сыбзахартцәиуам, бара
ахтыпшша!»
Акамчцатта бытцсымхит, быхгы
саграмгылеит,
СлакҘа баапс банынтапш, бышхам
быҘшәеит.
Ҙагәимшхара, апхәыс лтцыруа
сызтамгылеит,

Абарбанцьиeипш, сажә дзахымцә
дсыршәeит!
Цхыбжьонла санааиуа сара
скарауараха,
Абыстацхеипш исзытцахџоуп лажәа хаа
«сымш!»
Ажәа хаа сыхәома, ари аамтә
млакыраха,
Са сакәым, ус ибызжьом хласба Хәдыш!
Уажәы-уажә игәхьяалгоит илцәызыз уи
лышхам,
Акәара ахахәқәа зегь гәаныла дырхыст.
Саргь зынза убастцәкья, ибдыруаз, сгәы
бышхам,
Аха банышхамдоу – бшәартам, афы
бмыст!..

СГӘЫ НШӘМЫРХАЛАН

Ацәкәырца лашәкәа нхәытцго,
Амшынгәы аaimжәаны,
Аокееан гбақәа аaигәыдтцго,
Сҕынасхоит саапкны.

Илия Лашәриа

Сгәы ншәмырхалан аламала,
Ижәдырузааит, саатыркья цәгьоуп.
Саашәысуа шәсыпком алабала,
Аха сажәа акәастхеипш иҕацоуп...
Афыстаакгьы дсышьтоуп дқамсхәыцьуа,
Сымџа днантәалалоит ҕымт.
Санибо дызцәажәом, дқыцьқыцьуа,

Изҕыстуеит: «Успырцқа, аңсымтә!»
Аңхын амшын ду сынзаалоит,
Ахызеицш инсықәтқан цәқәырпақ.
Аон икоугы баша дсызгәаалоит,
Сатдашәо цылышьоит гбак!..
Сгылазтгы, цымхеит, лхатыңан,
Уаха набетрагь стахзам...
Саңбал атәыргылеицш сахыңан,
Иагъараан слызнеип дшысзыцшзам!..
Сқыта, уансыжъзаргь аамтала,
Гбашахатдас игәгәоуп сгәыбылра.
Амала, сүтра ак антала,
Иудыруаз – иухъзоит ухәызтәара!
Ахатца аңбармыкьяҕ дудыруеит,
Уа зегь рцыба кәадоуп.
Шәынха, абаацс, стаацәа, хәа суазыруеит,
Арахь изхәацшуа сара соуп...
Сгәы ншәмырхалан аламала,
Аңсшьацәа, аңсшәа кашәыртәа сыжәбар...
Аокан гбақәа ааигәыдтәо сынталар,
Икалоит сара амшын тасырбар!..

БЗИА ДСЫЗБОМ УАҰА СЫЗТАХЫМ

Сыңхызқәа, нас схәыцрақәа ирылоу,
Издыруеит сара дысразкым.
Аха изури, гәыкоуп исымоу,
Бзиа дызбоит сызтахым.

Рушьбеи Смыр

Сгәы цатцатуа аңсызеицш иаатыған,
Бара бзыхәан сеигзом хәа изсыркыз,

Лкышә кәымшәышәқәа лкасы пшза
иаахәытцган,
«Уажәраанза уабаказ, – лхәеит, –
скыз!»

Саргы афархь ҫеипш амца ҫасыцралан:
«Быцсы инаган иастааит зызбахә бхәаз,
Исықәнагами, сырҫшыны ацәа салан,
Тубарчанха, ибеигыу дзымбаз!»

«Иуцәажәашьоузеи, анышә аза
науҫарпсааит,
Сахьуҫаччаз, итабупгы умхәеит.
Сара исхароуп, ааи, сара сатамзааит,
Ацыблыкь еипш, иахьсыхәтамыз
стәеит!..»

Избеит сара амшеипш дааихыкказшәа,
Уасачахтцас данхәылошәа снапы.
Зегь аалхаштны, саразәк

сылгәапхазшәа,
Абаз еипш ишьтысцаазшәа сразкы!
«Ус анакәха, бааины суапа бәытцак,
Уака даара итынчроуп ахацеипш...
Саргы сымазақәа басхәалап инхәытцак,
Акыркырхәа барччалап ба бцеипш...
«Ус угәы ианатахха, сыхиами,
Сыла анаахыст избаз, сара сах!
Схата сцыфан, сыччапшь рыжәтәуп

хәа ами,
Утахызар, сынтәшәкәап, уҫы сызрах!»
Азмыжь сызталом, сақәгәығны ала
атцыхәа,

Егъа сгәызианзаргъ, аңхәыс
лыхшыѳтәкъа схым.
Заамта цахъоу ахәшәеипш дансмыхә,
Бзиа дсызбом уаха – сызтахым...

БА БЫГАГА АЦЪАРЕИПШ ИСХАДЫРГЫЛААИТ,
С-ЧЫЖЬ!..

Амра цара наӳ инасыжъ,
Быблақәа сырхыпшылоит, Чыжъ...
Сергеи Агындиа

Ускан сара схылпарчгы аѳ ирымфацыт,
Баргы балахәмаруа бықәын бкәырчыжъ...
Быхцәгы аеатыхәеипш ипшзан, ихыбырффацыт,
Ахәычреи атыпқареи беимаркуан, са с-Чыжъ!..

Ускан дара атыпқәагъ цқятәкъа срымбацыт,
Ба ибцәыстцәахуа егъсымам, алапш сацәшәон...
Азәгы бызгоит хәа, цоуп, дысмыркаацыт,
Аха иреиңгыз Жәыргыттәи адухьфѳы схышәшәон...

Сабдугы уи ашықәсан итиит икамбашьқәа,
Сыпхзаша изгозма, кәрышьқәак ситеит саргы...
Апроспектаѳ санрықәшәа, о, сызгабцәа, срашьқәа,
Морожник-морожник рзаасхәеит даргы!..

Ускан уи агәагъра устәкъа имариазма,
Са сѳызцәа рңыба атца антыппуаз!
Ех, азгабцәа рхыхшьа уажә избазма,
Исгәалашәоит урт алапкәеипш ишҫсырпуаз!..

Зны сылацш ихнахуан, зны сажәа ихнахуан,
Зны жәеинраалак рыкәа ирыцәтаршәны срыцәцон!..
Уи ацәарта илашәаз акәицеипш ибылзахуан,
Шьта исцәызгода анысхәоз, «азә иахь икәаратон!..

Сара шьта пхызлоуп азгабцәа сышреифазо,
Зны «ыхәак сақәтәоуп, зны инаадиуа агәыжь!..
Цақәашьяаи Акәааи сыртахзоушәа санеимаркзо,
Ба быгага ацъареипш исхадыргылааит, с-Цыжь!..

ИАБАСЫХӘО «ДЕ-ЗОЛЕ!..»

Уажә пхәызбак дақәтәан лмаланыкәа,
Париж агәтатцәкәа дналхәраа дцеит...
Избоит, илацлабуа уаф дыкам,
Уа сгәыпшаа-хыцшаауа саанхеит...

...Ех, сзыргәатеилоз сқәыпшра абакоу,
Дцеит пхәызбак, исыжәтцаны ацша...
Са смаланыкәа нсыжбит Акәа,
Сгәынқбуеит шьта баша, ахтыцшша!..

Владимир Зантәриа

Сааит Парижка уажә шьяпыла,
Смаланыкәа аасымгазеит!..
Аха сазхәыцуан уи гәаныла,
Усыцзар икалоз, уаамзеит!..

Сацхәа дниакәеит пхәызбак,
Сеидру интцәаша дызланеи!
Акакач еипш дрытцалеит уи сыфблак,
Арахь сызфылтуеит: «Де-золе!..»

Уи спара гәалтәит, анаассыни,
Лтцыхәагь сәалкәеит сангәатеи!..
Смаланыкәа ансыцым, са сыцсыми,
Еихагьы сархагоит: «Де-золе!..»

Ильхьзу сеидру, аха дышәтыцуп,
Жаклин, Франсуаза, ма Мерлин?
Лмаланыкәа лытцакәашо ильцуп,
Париж дшыкоу, дцоит Берлин!..

Саргы санычкәыназ суртәозма,
Тамшыи Дгамшыи срыбжьазан!
Азғабцәа амыщхә сдырхәацәозма,
Ишьамхнышло исыхәауан: «Умцан!..»

Аригь даангылоит, даарыххазазар,
Смаланыкәагь аазгоит хәа дсымжьои!
Зны слыхьзап, сшьамхы гәгәазазар,
Парижи Акәеи ирыбжьои!!!

АХЫ ЕИҚӘАТЦӘА, ШЬТА СЕИПХЬХӘЫЦУЕИТ!..

Убахә ҫытца, ацапха зәаршәыз,
Снапы ақәымшәеи, уарада,
Ахы еиқәатцәа, угәатца итаршәыз,
Ус ишышьтаз пхарада!

Нели Сабекиа

Снапыршьышьуа ашьха сшықәыз,
Сылбаагәышьеит цытбарада,
Испырымтцзар агәырҫа исҫықәыз,
Сара сыда изхарада?..
Ишыжәбауа, цәгьа сгәактәәкит,

Сыжәлар нымхарц пхарада,
Анцәа дугы истаирххаргы,
Ус саниша харада...
Алашара шәа ишәызназгеит,
Шьта шәынха хәа гәақрада.
Аалзга рыцхагы аума ахызгеит,
Аха ыцныхәак зхәахрыда?!.
Аалзга акәым, ахш кәымшәышәаф
Аикәатцәа убоит, уарада!
Ахы еикәатцәа знапы алакым,
Усда-хәысда игәарада?!.
Шәнаиабжьала, еакала акәым,
Ус дынхартәеипш гәалада...
Атаца ыц, бкасы шкәакәа
Нак ибхых, бызбартада?
Сы-Ткәарчалтәзар, сыгәра бымгакәа,
Сыда уаха изхәартада...
Ех, абыргцәа срытцашыцуеит,
Рақара ахауа лбааздада!
Ахы еикәатцәа, шьта сеипххәыцуеит,
Уа уоуп, уаха изхарада?..

СТАКӘАЖӘ ЛОУП СЫЗТӘУ

Жәафәык азғабцәа
Ааицгәастан, срыткәеит.
Жәафәык азғабцәа
Сааимаркын, срыпкеит!
Владимир Ахыба

Гәафә дук сынтаркит,
Азғабцәа срыпқарц.
Изури, сыхтаркит, –

Исмыркъацыц ашыац.
 Рыбла грақаа кылырцеит,
 Исамхафазшәа рхәы!
 Сдыргыгкырц атәы
 сылартцеит:
 «Иухкъама уцшшәахәы!»
 «Шәа шәахьымзеит
 сыцкәынра,
 Амшын еипш сқәаф антәз.
 Знык ахықәахь снықәлара,
 Ижәдыруоу, азә шәшапсаз!»
 «Уи хара иабахтау,
 Иахагь хгәы цнажәоит.
 Агәәа ду аубахтау,
 Уахзыкәашар, уцоит!»
 Ех, скәашап наныкьара,
 Санаалароуп сзықәшәаз.
 Сахәом урт рыршәыкьара,
 Старкит рмацәаз!
 Аха сшыацәкьара
 снықәгылар,
 Афархьәеипш ицытәтәоит!
 Ишцазуеи, сгәы кыдгылар,
 Акыркырхәа иччоит.
 Убаскан ацәа саалтызшәа,
 Сқәыпшхан сааихыккоит.
 Сутра италаз гаацқәоушәа,
 Срытцакьеит – акакеи!
 Снеиуеит сара гәәәала,
 Издыруеит иахьцатәу.
 Ишәтахызаргь шәарт
 шәысхаәала,
 Стакәажә лоуп сызтәу!

СКЪАТРАЦӘ ПШЗА

Нап зкымсыц акъатрацә еипш,
Бара аизҳара баәуп.
Бла иазгәамтаз ацәацәашьеипш,
Сара абылра саәуп.

Зураб Цъануа

Нап зкымсыц акъатрацә еипш,
Бара аизҳара баәуп.
Ахәы сахьыкәгылоу аеацә еипш,
Сымџахь бхаларц сыбзыцшуп.
Аха бзымццакуа сыздыруам,
Алу бышьаитцоу бызшаз?!
Ахәы схалейт, азы сзыруам,
Ихароуп сгәатан сызмааз!
Бара бкынза сымназози,
Ацша иацкәашо скъатрацә?!
Блымҳа алакәқәа тасымхәози,
Аха иазыбуазеи, исхацәт...
Амра игылаз бацымныкәеит,
Амзагь шыбзыцшыз ибжьеит.
Ҳацъаратѝ Нарт Сасрыкәеи
Среипшны сбымазарц бтаххеит!
Бани баби ззымжъауада,
Мап сцәыркзар – адауы!
Абна азыхәан – сыбчарахуп,
Аџны азыхәан – акруџы.
Сашьцәа дукәа сара срахуп,
Сигәацхеитаз ашаџы...
Итагылом сгәы адыцдыпхәа,
Сыбз азы ацабойт, скъатрацә.
Азмыжь базнеиуашәа бысзыца,
Сыџны снатххыр абацә!

АЦСАБАРА АВАРАХЬ!

Ажәџан агәаштцахь
Зны имацәысуеит,
Ацта еивасуеит ашьхарахь.
Агәыргәырхәа адыд хысуеит
Ацсабара аварахь!

Валери Даутиа

Ацсабара аварахь акыкоушәа сымгәыгуаз,
Атцарақәа ртәитыбжьтәкьа уахауам.
«Убаашәит, афыза, иухоурштыроуп ухызхуаз,
Ахьырзеипш иубароуп, иуқәрыпцаргьы агәам!..
«Сыбгашшара цыбтәарц бтахума, цымхеит,
Агбеипш сзыкәгәыгуаз, сыхаара сыпцәыс!»
Ажит зыхьыз кәчышьтцас, зынза ахауа сзымхеит,
«Сәысшыуеит, ижәдыруаз!» – схәеит азә даныскьыс.
Ацсабара аварахь алашыбжьтәкьагьы мнаџуа,
Уаха исмахауазар хажәхьа атцәтәабжьы,
Истахым, шәыскәатцроуп, сызтатәом агәаџа,
Зынза сышәпцырхагам, сдинаныс, азәгьы.
Аха саншәыргәаа, ахьурзеипш схьтцуеит,
Мдырк са сышка уәааухар, хәгеимшхара, усыблып.
Азәы дсыдымпсыландаз, шәрыпцхашьаны схәыцуеит.
Нас убри азыхәангьы ишәхәарами: «Итабуп!»
Алу еипш сидеиақәа сзышьтымхуа ихьантыцъуп,
Закәытә жәеинраалои ирылтцра, аха изыџуада, – дааг,
Сапцхьаџ бзиа узеигьашьара сара сзы исапцъуп,
Шьынқәба икынза акәымзаргь, ибжара ма сџаг!
Ари ацсабара авараф акыкамзар калома,
Са споезиа сеигзом, уаеигзан уаргь уџәа!
Сышьтухроуп умаацсакәа: «Апоед дыжәбома!»
Цкьа игәгәахарц исныхәоит, сапцхьаџ, умахәфәа!

ИСЫМАМ БАХА

Ба бхы бѡаха, ба бхы бѡаха,
Быбла еиқѡара старцшы,
Быблацыцькѡа наќ бырѡаха,
Нас ашьшьыхѡа баасѡацшы.

Сергеи Агындиа

Ба бхы бѡаха, исымам баха,
Лабжыштѡас сажѡақѡагь сѡѡынтѡеит.
Сшыцшыз, сыблақѡа тырхаха,
Уаѡа сылшауам, сынтѡеит.

Иааиуа асабша исзаанагозеи,
Сыбѡашшара аацнатѡеит.
Ех, ацсѡѡаѡа сзумгозеи,
Сургѡаќларц баша сурѡѡацѡеит.

Устахуп ѡѡа знык ибѡытѡшѡар,
Уаѡа акымзарак сѡахым.
Даѡа арпыск ачыќь дааѡѡытѡшѡар,
Бѡѡыцшѡа ибѡѡахыр: «Шьѡа устахым!»

Ех, бышьтысѡаарын рќылтѡас,
Амбеицш ѡашѡа сынтаххрын!
Сгѡырѡақѡа зегь усќан ќылтѡас,
ѡѡызбада иаразнак исырхрын...

Ашьѡа гылазшѡа аууѡѡа,
Сѡызцѡа агѡырќѡѡа еизап.

Сан агәашагь акәкәыхәә,
Илымоу деигзома, илырхиап.

Аха сыла ак абома,
Наӳ еимпындаз рызхаражә.
Сгәысеанзамкәә атцх сыцәшома,
Азыцшра уажәшьта саражәт...

Ашта дталахыр ба бангы,
Амшә дацәцазшәә лызгы цәыпцы!..
Ддыргәыбзыгып егәә лхәаргы,
Ма дыцхартцап лхы ркәыкәы!

Бара сыхәша, ибыхьша зыхьша,
Шьта баншәалеит са сдырган,
Сыфны, сгәара зхыбша, изцыбша,
‘Еазәуп хәә бархәар, агәра бымган!

СА СГӘЫ ИАЛОУП

Са сгәы иалоуп – цхәызба еинаалак,
Хәыцрак далан, дымфас дахьцо,
Уи илнаалом ашәшьы илхалаз,
Лышьта анхалоит адәы кәтцо.

Геннади Аламиа

Сгәы иалоуп азгабцәә рфаштцас иахьсывкьо,
Сылацш ахьынзаназо зегьы рхәашьны.
Дсыздыруам дарбан сызқәызуа, схы зныскьо,
Аха руазәк лажәәкәә срымоуп сышьны!

«Апоет данмодаз аамта цеит, иабакоу,
Уара уажэеинраалакэа сгэаҕы исыцэканзеит.
Иуеигу дысзымпшаакэа, икалазеи, Аќоу?!
Сицэыбналт акэымзар, иац чкэын ссирк сизеит!»
«Ибцэажэашьюзеи, ҳаи, афы бҕамсааит,
Баша сбеипхызуа шэытцхык сыршахьан.
Бзиа бахьсамхабаз азы саҕамзааит,
Уажэшьта слышьталап избаз иацхьан...»
Зағара птэаз аеыөеипш, убригь ашыөхэа дсаөкьеит,
Сышэхаштхьазаарын уажэшьта, лшьапы сахапар!
Ғыстит, аха сыбжыы уаанза имнаөтцөкьеит,
Анцэа дсымазаарын, исцэызит уи лхабар...
Атцэыргылеипш аанда сахьымскэа сахыцеит,
Сылгэапхозар хэа, аха уаха умцсит...
Затца сылгэампхарыз, дшысхыччоз лҕы еихыцеит,
«Асакьеипш ахтыста дхыөрит, – лхэеит, – Сит!»
Зныхгы исеигэыргьоит с-Етцэацаан скапхазшэа,
Сааигэа агылара иақэыртцоит рхы.
Аха са сажэакэа ахэасабааипш идыршэшэазшэа,
Акы анысзымхэо, еикэычцоит сыпсахы...
Ғаи, сзықэдыршэазеи, зызланраа, зақкэажэраа,
Ағатахьа сықэстоит урт сырцэынхар.
Иќалои шэзымцар, шэацэшэома атакэажэра,
Ашэыршеипш шэааины шэахьынхалоит смахэар!
... Уажэшьта азҕабцэа сраөсуеит ашьшьыхэа,
Сыбз аахэатхэатыргыы цэгьала исычхауеит.
Аха азэгыы иласымхэац, сыкоуп хэа ба бзыхэа,
Ус амағ хыцэқэеипш, иахьќатоу азы исгэапхауеит!..

АРЕДАКЦИЯҒ СЫЗНЕИР ШЫЖЫЗА

Ичырчыруеит ажәтарақәа, атарақәа,
Ишәахәоит ардәынақәа рыбжыы гәыкзә.
Ғыщ ииз абатқәа, ахәарақәа,
Ашьацра илоуп – рхәы цшқәза.

Витали Амаршъан

Ргәы сзыбылуеит ажәтарақәа, атарақәа,
Иааины сжәәа иқәтәалоит сырбар.
«Ҳгәыҳәанзамкәа иахзууз каумтар акәын,
Иацижьтеи ихаумырбеитеи ухабар...»
Сқәадқәа сызрылымтцит, цьым, уаха,
Шәаргыы шәшылахо еипш, амағыш зны!
Анцәа иумхәан, мышкызны санкаха,
Сажәеинраалақәа шәхәароуп ашәаны!
Атарақәа рыгәшәамшәа анысхәа,
Ахы рахан иаасґагылт абат:
«Умгәан, аха иустоит аеыцныхәа,
Уабакылаз, иацижьтеи усымбацт?»
Дадхеит, уара угәы ашша кыдуп,
Аахәлаанза утатәоуп уи узмах.
Сара сжәлар руал дукәа сыдуп,
Сацхьака ишьтоуп ахлымзаах...
Еибархәмаруа испылеит ахәарақәа,
Итгоуп ханхәычқәаз еипш ргәы.
«Ианулымшоз, саауеит хәа умхәар акәын,
Ҳацшиижьтеи итцуеит такәы».
Хьаас хәа ак шәымам анцәа ицьшьала,
Шәеибарыәуа шәылоуп ашьац.
Шәрыхьчеит сара сабацәа ршьала,
Ахә уаә дамышәаларц шәкәац!..

Сырбалар ртахуп сара ахэарақәа,
Ацарақәа сыгэхьааргоит зынза.
Средакторгьы иасхэароуп ргэалақәа,
Аредакцияе сызнейр шыжьза!

УАНДУ УАРА ДУКӘХШАНАА

Смоҭа хэычы, сыцьанаа,
Уанду уара дукәхшанаа!
Нели Ҙарҕа

Смоҭа хэычы, сыцьанаа,
Уанду уара дукәхшанаа!
Дузеилкаазтгы лара заа,
Уаваломызт уеыргэаа...
Зны уазхьыхуеит аитҕаркәакәа,
Иабаазгари сара Акәа?!
Иаазгазгаргы, ма иуфома,
Адәкьанхш иалху уатәаушьома?!
Аитҕаркәакәа хамфеи, цьымхеит,
Аха уажәраанза, ишубо, исзымхеит!..
Цьара ицәырзымго аламала,
Уааи, сузапхьоит сажәеинраала.
Дысзеилымкааит, дхэычушәа, ддушәа,
Зынза иааигәамцхеит, цьмахартәушәа!
Нак дысҕыртцит иеыргэаа,
Дыкритикушәа дыххәеит заа!..
Нас хзыкәгәыгуеи, ижәбома, аа,
Апшқа икынза имнеит схьаа...
Смоҭа хэычы, сыцьанаа,
Уанду уара дукәхшанаа!..

СЫЗАТЦӘИ СЫРАЦӘЕИ

Сызатцә хыпхызара еидаратцас сатцоуп,
Сырацәа хыпхызара зтатцәаху сгәатцоуп.

Рауль Лаиәрия

Сызатцә хыпхызара абышшәадырцәа иаарызныжъны,
Ишыжәбауа, салалт сара аҫаацәара.
Апааимбаргъы дыспырцит илапш насхыжъны,
Ашыцтлеипш уҫәҫахароуп ихәеит иара!..
Акырза сгәаҫтәаҫит, акырза стагәтасит,
Аха зыркәитцас амцахаа скын.
Асытәхәеипш ишышыкклахәуаз саҫацәагъ мѳасит,
Сапсуара изавамлеит, рылапш хнакын.
Сыламыс ахтынреипш сақәгәыҫуа сааиуан,
Сшахънагзоз здыруан сара сразкы.
Сызатцә хыпхызара ишызбоз саиааиуан,
Знык иансымпытцашәа сычкәынра аҫкы.
Аҫь ду сазхәыцуан, злахынтца иапшыхәуаз,
Абнара дузза иамаз аҫас.
Сызатцә хыпхызарае убриак ауп исыхәаз,
Убриак ауп исымаз сара тынхас.
Дсымоуп афызәгъ, шыаҫакгъы дыспыршәом,
Жәѳан тәеипш, мазала деигәыргәоит скан!..
Мап, уи ҫапыцла дысиааирцгъы лыҫеҫылшәом,
ѳраҫа снәлышьтуам, Анцәа илгәаумырпхан!
Зынзаскгъы игәхәаазгом сызатцә хыпхызара,
Уи сара сгәатцәе назаза итцәахуп.
Сыпцәцәа ахѳыкгъы реакәыршан сзара,
Аҫәыдахеипш исықәлан ахалара иаҫуп!

ИАЦСАМ АБАЗК!..

Рацхатәи сажәеинраала акьыцхь збаз,
Уажә сара сзыҳәан иацсам абазк...

Кәымф Ломиа

Рацхатәи сажәеинраала акьыцхь збаз,
Уажә сара сзыҳәан иацсам абазк...
Исымазтгы, аеырхәа инакәтәан агаз,
Избылгәышьон нак, амца нацрарс...
Аха издыруеит ацхьафцәа такәы,
Уи шәызтымцо ишталахьоу шәгәы,
Жьи-напхи злейкәызгои шыта,
Исызшәырхынхә хәа, сызтацшуам шәлакта...
Икәлап шыта иалазаргы шәшьа,
Тацатцас иакәшәазар шәказшьа...
Ишаазфыз, инахмыртцкәа ашәит,
Исымкьыцхьыр акәымзи, сбаашәит!..
Сыкан истахымшәа, зны истахшәа,
Аха абыржәы акәтцәкьоуп сгәы анахшәа...
Уи зегь рацхьа акәыкәу еицш фәнатит,
Аха аамтақәа анаахә, еихашәит...
Ицсымкәа-ибзамкәа изыстахи иара,
Уажәшыта исылшом уи афәхәы ахәара...
Рацхатәи сажәеинраала акьыцхь збаз,
Иафыхахейт ацсыз азы зтабаз,
Мамзаргы згәыштца кәашза уи ихнатцаз,
Сушьыргы иахтныстцом уи абазк!..

АДУНЕИ МПЫЛУП

Адуanei мпылуп, ахауае изсоит,
Мчыла ауафи адунеии еисоит.
Цъара амца дырцэоит, иакуеит еацъара,
Еицуп: агэыргъара, агэакра, ацсра.

Рушьни Цъопуа

Адуanei мпылыз цъшьа сасуан шыацэпыкэла,
Иахъамзаргъ, уатцэызны амба иташэап.
Аха шылацсахра сдэыкэутцартэ санныкэла,
Издырит уи амазакэа штатцэаху акэалац...
Акъиа итэы иубац – итцэахыз цъысшьеит,
Сан лцъынцъыхэакэа реицш, иааигэаны.
Исылазгъы исыламызгъы сымчкэа зегъы цысшэеит,
Хагэха икасыжъырц шыафэаршэтцэкъа азуны!..
Аха акэалацтцэкъагъ кэыркэыруа сзахъымзеит,
Ес, ахыкэ италеит амазакэа штаз.
Ари адунеи кэымпыл сышьтакэа сзанымтцеит,
Сгылар еигъын, дадхеит, атшэаррафэ иахъсыхэтэз...
Аха схабла рыцха, схэычыматэеицш сакуазма,
Нас гэыбганс исутои, цкэынтцас саацеицеит.
Башамашак усгъы сыблакэа хнакуазма,
Ма споеыз, ма сактиорыз, уа саанхароуп, схэеит!
Анцэагъы дшьахитхан, уаха ажэак ааифымшэеит,
Аха дыштцашыцуаз збонеи тцакантэи!
«Ичхагэышьа, цъымхеит, ахэажэтцэытцэкъа сыкэшэеит,
Узышыцылац сакэзам, иубац, цасатэи!..»
Адуanei ду мпылтцас икэымпылаанза сахъзароуп,
Ишыбзатцэкъоу цсрами, дад, амба исыцэташэар.
Хабла хэычык иалцыз, адунеи ду иасырбароуп,
Ахаан инаршэ шкамшэо анхафгъы, дымшэар!..

МЫЦХЭАФ ИЦА ГЭЫРГЪА ДАУМЫРГАН!..

Шьюуку ашьшьыхэа инеиуеит игэзасуа,
Изнысыз амфохъ изхьацшзом дара.

Мушьни Миқаиа

Цьюок ныхгыла-аахгыло ианнеиуа иныгэзасуа,
Ацсгэы иантибацо даеа шьюукых,
Рлахы рмаабызшэа, ма рыбз къашь иаасуа,
Срыхэацшуеит агылфазатцэеипш, с'еацэыхьчауа

агэыхь...

Исылшозтгы абга сыртцысуан сара убасқан,
Ишьалта-гэабаныстэуан адггыл дара рзы.
Аха сгэысеанзамкэа шэалкъамрак фатцкъан,
Ажэфан тдада хэша-хштас инкылпхеит хэылпазы.
Сахьцалакгы хэтцышаамтак уцэаара сыцуп,
Ацсгэы итысхьеит, цым, сара слахьынтца.
Сныхақара самыхьчазтгы исыгхаз ахэыц ауп,
Сыхьз хэаны шьюук атцэы цыртцэарц ианца...
Сыхаха м'еы еизызгаша хэа срықэгэыгуан баша,
Ирзызухьаз абзиара лтышахэаша ицеит.
Схахэы ахэа алацсан еихағэыла изсаша,
Зыда цсуатла сымамыз, сгэыртланы сыржьеит.
Фраца инамышьткэа рымцахара сырцэон,
Шьахэапара асаба иласьжьрын урт.
Сыламыс аакэымтцзакэа уеанкыл хэа

саршэыкьон:

«Урт зегь рхэыжэ рылпны иагауеит аурт...»
Ахьяжэ ахы тцаны атамха еи'еасыжьуам,
Ухэынчхэын салам, лыбзфыбзрак стахым.
Сышлеи-сықэреи шеилаффуггы саға ашэхымс

дыхсыжьуам,

Игылара итцабарахааит, уи дааир санахым...
Афгы акэаргы зкыз, са соуп хэатцэкъа имақаруаз,

Хәасапшы икәатца дытцамыргылакәа дласышьтт,
Дасу илатабаа дилагыцьцьоуп... исхарааз,
Сҕы пумегын хәа шиасхәоз, иесникъан, иеишьт...
Зыкъ рахь ак ақәшәоит, ижәдыруаз, сарымам,
Цәгыабазала иааиуа Анцәа ду хтаумырхан,
Сыкнахазар, дадхеит, ашахапцәаха сымам,
Сухәоит, мыцхәәф ица гәыргъа даумырган!..

СА ИАНСААЗ...

Сәырбагәышьон саргыы зны иансааз...
Таиф Ацъба

Сәырбагәышьон саргыы зны иансааз,
Сеибытамзи – скаба, скәымжәы.
Исызлытом гәыбган иахъа игәааз,
Апшхәынтцә еипш сгылоуп уажәы!..

Ақалақь салахар руазма,
Къаброутцас сышьтцааны сыргон!
Сырфатцәкьейт сырфа, срызхауазма,
Сдауапшьымзи, бзиа сырбон!

Ашәа хәатәызар скакатцәкьон,
Скәашатцәкьон, сцарцитан зынза.
Ухамхабейт бзиа хәа сархәон,
«Ацандаратәи афеипш ухааза!»

Ахәшеипш сзытуан, сыцсасиуан,
Сқыта цшза азбахә сахар.
Азгабцәа ааныжьны сырцәыоуан,
Схы абазжрыз сгәылак сибар...

Шьамхыла ашьабста зыркарроз,
Стынхадаха соурышьтрын цъеи,
Абыстеипш снацэкьыстыц зынхалоз,
Снарылцаан, сналфытцырьшь слымгеи!

Быскэатц, баасыцэнымхт ибымуазар,
Жэеинраалақэак тагьежьюеит схы!
«Уцагэышьа, уахынла уоуазар!..» –
Исзылуит, изымуа аҕахы!..

Ацэкэырцқэа идырблакьо нышьтцас,
Сыцшзара скыднакьеит кыр,
Сторуыхоуп сышэкэыцшьақэа ирныстцаз,
Ицъашэымшьан, шэылацш хнакыр!..

Ақалақь смаабит, саргэамтцит,
Аха исызныжьюамызт уи сахьцалак,
Азғабцэа хы-ласқэагь скэатцит,
Срылылгеит Кэтолтэи тыцқак!

ИАХЬА ИӨТӨУП...

Иахья иөтөуп, иахья ихэатөуп,
Ахааназ ажэа нхарцаз!
Итымкьац ажэа тыркэатөуп,
Ахаан нап иамкыц бцъартцас!
Владимир Зантэриа

Иахья иөтөуп, иахья ихэатөуп,
Нас акыр сахьзома?
Шьюок ражэақэа цакыла итөуп,
Ихэхэоит: «Ҷашкэышу жэбома?!»

Ажәаз сцъыба смырхазац,
Аңараз ауп сызтало!
Соуп зхәо азә дымхәацәац,
Са сакара, зыжәлар згәалоу...

Ажәа сахәазом сара,
Исыхәан мчыла исыртцит,
Иргацәаргы знык угәра,
Зынза угәы аапыртцәоит...

Сара ацәажәараз симшеит,
Афраз ауп уи сзишаз!
«Ус анакәха, аиаша ухәеит,
Протоколк уфындаз!..»

Протоколлагъ хара хазцом,
Сгәы зфахьюу ауп, дадраа,
Амц шыта ақбаадтцәкыагы иузантцом,
Изфыроуп ажәа хатәра!

Апоезиа, сзышоит уара узы,
Аха уаха сыртцом,
Ма хайқәшәароуп хәылпазы,
Уаанза смуза цәыртцзом...

Цас илуашәа са сыпхәыс,
Уаха ф-фахрак сзанылтцар,
Нас егәлымтцит уи сус,
Ацәа сыбла ихылар...

Афы кацшь абла тыпхаауа,
Тыпха қәыпшк лзамфөицш,
Сшааиуаз шәныхәафә хәауа,
Хцдасқәа срылахт алфөицш!..

Атцла сныхәеит ажь зкәыз,
Ғаангы ихьыхәо иахдыларц,
Ғаибадырит, са сзакәыз,
Сахәеит шыта садырларц!

Апхыз салшәымхын азәгы,
Дсахәйтхәйтүеит Гиоте.
Дызласпырсцои шыта иаргы,
Сабхәа ипацхаә хтәоупеи!

ИУДЫРРОУП СЫЗУСТОУ...

Издыруада, са сзы ишазар, –
Иаартым дунеик җа исзыцшызар?
...Уахьгы инагоу мѡак сыпшаап,
Сықзаап амѡа, ишықәу псаатәк.

Игор Хәарцкиа

Цатцалагы иудырроуп сызустоу,
Хьышьтра каиматзак сахылтцт.
Апоезиаә инхароуп исымтоу,
Исаәашьан уахь сымѡахытцт!
Ахы, дысшәырбозар апсыуак,
Са сеицштәкәа зкаламгы тцару,
Қылақькаә дысцаҳалар сыуак,
Симбазшәа дыспыртцны дцару?!
Са сѡымтақәа ихырымхыц дарбан,
Ирымгац дарбан иткәа?!
Сеиларгарц егырыгымкәа снарган,
Схы аалмышәхәо стахт рзыткәа.
Шәкәыѡѡцәак ѡымтақәак сзыркын,
Иркыпцхәанза иаразнак иахьхәит...

Сыгехэапхыыз рыблақәа хыркын,
Редакторцәак зныкцсра ицсит!..
Сацәшәоит сара алацш гәыпжәага,
Мышьтацәгьакгы схысыр хәа заа,
Дуағазаргь хымзгума уаф нагак,
Хәғоу дилахьынцоуп акачаа!
Изқыроуп, исхәароуп ашәахаак,
Гәґыгьрыла амфә сахьықәу,
Сацхьака ирыфхьоу еихаххаа,
Изтасыжьрызеи, тышоу ма хьқәу?!
Патцалагь иудырроуп сызустоу,
Хьышьтра каиматзак сахылтцт.
Апоезиаф инхароуп исымтоу,
Исағәашьан уахь сымфәхьтцт!..

ИАХЬАГЬЫ ИСЫЗШЕИТ...

Иахьагьы исызшеит сеибга-сеизфьда,
Апсабарей сарей шаанза хәипылеит иахьа.
Бара боуп, апхәызба, уаха сызтәыда,
Сыпхьыз хаа бшалаз сәыхеит фәцхьа.

Енвер Ажыба

Лынасыц лкалтцдәкьа ианшәалеит,
Илдыруазар, цьымхеит, сыпцхәыс,
Лгәы зегь жәеинраалалеи ашәалеи,
Амцәышәеипш са соуп изыртәыз.
Уи лыпцшзара афәцхьа сышхьрхәоз,
Егьагым, шьта сыбгагьы хәеит!
Ларахгьы с-Нарцхьоу хәа дшысхьгехәоз,
Сцыр цатца шьта иағәхеит!..
Изцьабоит сара сацхьа дмажәыр хәа,
Саражәыр хәа лыпцшзара заа!..

Сгэыцкэын сыцрыхоит акэкэыхэа,
«Апхызцэгъеипш иухаршт уара ухбаа!..»
Саҕытцит афыжэра – исзеигъзар,
Атеатр еипш сапыртт ататынгы.
Сгэы цызжэаша еизаракаҕ сымнеизар,
Схы шатан сыбналт ҕазэы лҕынгы.
Сцэахэақэа рганаҕ игыпжэаган,
Ҕарултцас азтцаара зыргылоу,
Агэра игароуп, иагъсеихэароуп снаган,
Сзымражэуа абафхатэра ду шсымоу!
Игылеит поетцэа кьоушэоуқэак,
Апрозаҕгы ирфхьюу сшыажэуеит.
Сгэы италаргы, итысцароуп хэоуқэак,
Сыдражэуеит, сыдражэуеит, сыдражэуеит!..
Лынасып лкалттқэа ианшэалеит,
Илдыруазар, цымхеит, сыпхэыс.
Лгэы зегъ жэеинраалалеи ашэалеи,
Амтцэышэеипш са соуп изыртэыз!

СТӘАРХҪЫ!..

СтәархҪы...
Уаха иумырхын атәа,
уаангыл!
Сгэы иалоу уасхэоит,
Иаха...

Гунда Сақаниа

Иааныжһны схамы цшзеипш Акәа,
Ақыҕахь сышзахэоз сеихеит.
Схагалан сықэыртәа утәәкәа,
СтәархҪы, сара убас исгәапхеит!

Са соуп еилызкаауа уцхзаша,
Урахә табупгыы рымхәац.
Думоуит угәытцәкьа казцаша,
Ма иузызтиша ахәала ркәац!

Аахәлаанза урхгәышьоит чаалала,
Сарцәауеит цшьаала уи абжьы,
Бетховен дысхаштит уажәала,
Игәырҕыцьгоуп Бахгыы ибжьы...

Уаха наулымшо уанаацсо,
Уанынатәо уҕы зегь табаны,
Жәеинраалала, цшьаала угәы хьацссо,
Сузацхьалап тынч снатәаны!

Иухаштып ухьаакәа, угәала,
Игәгәахарц исшьышьлап умахәҕа.
Утәа зегь узалгар лыцхала,
Хмацырла иусыржәуеит аҕҕа!

Ажәкәа ҳармеигзакәа ианахцдап,
Сургәырҕьаларц, сшыцәоу иухьалап!
Ацьмагы ацстака итахцдап,
Зыкь рахь, усгыы, шәкы ракара хынхәлап...

Истахым акаҳуа, исумырбароуп,
Есьышьыжь ахшца сзыршла,
Насгыы, атызшәа саумыргароуп,
Саныцәауа мацк сырцысла!

Адәышәткәа урмеигзан уахьакәшәо,
Сыхьз хәаны икәшәала,

Сҫалоит саргы мартеипш сеиҫашәо,
Сыргәырғала убас мазала...

Сааугеит ура ақытахь сыхны,
Иҫаарччозар азын цәғала,
Сҫәархәы, саргы уҫәәкәеипш сышьҫыхны,
Сшьап ахҫа иамыркыкәа сгала!

СЫДӘХЫҫИТ, СЫЗХЫҫИТ, СЫШЬХЫҫИТ...

Ихыҫит әжәфан ахш еипш,
Ахәәпшыха хмазат,
ҫамәә затҫәык са исазеит,
Егырт зегь зазоуп, заза.

Гәында Кәыҫниа

Сыдәхыҫит, сызхыҫит, сышьхыҫит,
Аҫарантәи салыхәхәа сааит.
Уаә иимбаҫ қәра дуззакгы схымҫит,
Аха изқәымгәыгуаз әжәа сыҫшааит!
Исхәыҫит, азә иимхәәҫ схәыҫит,
Арахь сажәәқәа атәәкәеипш ибрит.
Жәеинраалала исзымхәәзт, сақәыҫит,
Сҫәәхәәқәа ласкәантраза имиит...
Ахшеипш са сычҳарагь хыҫит,
Иатҫшьла, аредактор, умҳатә!
Сыззеилымкааз саҫхәәҫәәгь сҫәызит,
Ирзымдырит сшықоу саразәк...
Жәеинраалала са сымәырбаҫызт,
Еимхәыҫҫас сыгәҫыха еихышәшәо,

Срымхэацызт, срымбацызт, срымгацызт,
Апхьаџца абас исыцэшэо...
Җаилибакаап, сшэыхэоит, сбызшэала,
Сажэақэа рхы лашэмырхан,
Исызмыргылар калоит сара ажэала,
Шэа шэзыхэа истахызаргь ахан!
Иихьоу апоезиа рыцэтэымзар,
Имиц рзыхэан сыџлап,
Акритикцэа рылапшхаа схымзар,
Рыбзгы схьымскэа сцалап!
Сназома, снамзома ахэақынза,
Сахьнанаго сеидру сшьамхы,
Ашэқэыџџы ду, изубыгуеи уцынтца,
Амца анацрастцауа ухы?!.

ИЗМААНОУ СЫЗДЫРУАМ!..

Уарпысхеит хэа сархэоит,
Измаану сыздыруам.
Измаану сыздыруам,
Саб ушлеит хэа иархэоит.
Валентин Кэағэаниа

Измаану сыздыруам, иаалырқьан сарпысхан,
Саб даныџасытцапш, ихылца ахэапқэа ихшэеит!
Сыгэгьы тынч сартэозма, сапхьақа инасыхан,
Ақэеи Москвеи иқаз атцара дүқэа зегьы стцеит.

Аха ахшыџ мацара уазнықэгауам хэа ансархэа,
Сеиқэа ареыста уахэыртэ, даараза сеырбеит.

Сызтаху баацэыртцны, скылыршэшэаны сба хэа,
Акэашацэа ахьеизоз саргы схақыцсықыуа сцеит...

Аха иамугэышьеит, сшыапкэа сыбга цырцэеит,
Ажь ихэома ари хэа, акыркыр иччеит!
Аиахэа сангылазшэа, саргы агэаг насхытцэеит,
Шэныбзақыааит са шэысныхэаанза схэан, аоныка
сцеит.

Сангэак, анцэа сыекажыны згабк дысқэашыхарц
сихэеит,
Быста цхаки кэыдки саргы шыта исыхэтоуп.
Анцэагы дкацбеими, сирқэацкэацит, спишэеит,
Насоуп слымха иантеихэа, иреигу азэы улыпсоуп!

Ари захаз са соума, иреигу даажэг анысхэа,
«Иреигу еигыыз диццеит, са соуп уара иуқэнагоу!»
«Бааи, сымтэыжэа бэытцак, бшазар сара сзыхэа,
Суада тшэа бацэымшэан, уахыоуп хамэа ахыгоу!»

«Ауада тшэоума искэашыу, ахатцеибга дансоугы,
‘Сыршыртак уонашшэа, уеихбаала унхоз цыысымшыаз!»
«Агэоуп, са сымш, икоу, лутреипш уи итоугы,
Дтабгыатуа кэытцас дантала, дахьирхэуеит хазшаз!»

Уинахыс дтаслымхан, ддэықэлеит сқэацэ ах дсыхан,
Лакхынтоуп, цым, икоу, амал уаароуп, афы аст!
Азын ххаагеит хшыцэаз, аха апхын хэыхан,
Мти кэыбри хашрабашыуаз, цэгьацсышыала хамэаст!..

УСАФЛА, АПСЫНКӨА...

Срыхъташыуеит,
Срыхъташыуеит,
Амра иаттам пхаррак.
Илашазом,
Илашазом,
Арахъ еынлоуп.

Зураб Ломиа

Срыхъташыуеит, амра кажжы ианцхауа,
Акөчышь хыткьеипш, уаныкөнархо атакар.
Шеикуеит, ақөа кыдхаеан ианауа,
Сыхөхөаза сныкөиоит шөшырақөак збар!..
Сзызхөыцша мачхөума, хтоурых еилацатөуп,
Сыхлахатц санду лдардхеипш игьежьюеит!
«Ишөхамштааит, мышк хөынтө ихөтоуп...»
Стацөагь еипхныөлан акахуа сыздыршуеит.
Арбагкөа ашыжь иөыртыр калом,
Рыхөдакөа өашөхөа зынза имхөаөыртө.
Хла аашьякөыргы устцөкьягь ишлом,
Аха ахы итөшөо сеидру, еихашөыртө!..
Хөгеимшхара, ишакөым ишөыцкөыдкьар агөашө,
Схөыцракөа, абга иаршөаз аүасеипш,
Ибналоит, ишызцьябо уи ами сызражө,
Иаалыркьан цөиццөас исцөеимахар сцөипш...
Сеитцасуеит, сарыхъташыуеит амра аныцхо,
Шеикуеит, аөыр-өырхөа ианлеиуа ақөа!
Ашөшыраө саныцөоу, сыцс аарла еихөлахо,
Смилац роуп сзеипхызуа, усаөсла, ацсынкөа!..

СГИАТАРЕИ, АЗҒАБЦӘЕИ, САРЕИ!

Ех, сбыхәоит, сныбмыжын, ҫызара сга,
Ари закә трагедиоу лабәба исырба.
Избап, закә хатюу, цкә агәра сымгац,
Ари аҫыза афильмқәа рҫы ада исымбац!
Анатоли Алтеиба

Бца, нас, сааныжъны, ус бызбахъеит,
Ба беипш ахәынтцәа сәақъан иагъаҫ цахъеит.
Сызлаеырбогъ сымам, сеимаақәа хахъеит,
«Абазкгы усыркуам!» хәа, санггы дықәхъеит.
Сгитара, хәицыгызлап, ус хаут лахъынтас,
Уара унасгәдыскылап, уи атыпқа лцас.
Уа иуцәыстцәахъоу иҫои сара мазас,
Уа уҫами сахъашшуаз уи дансыгәтас!..
Урт азгабцәа акалашәа ишоуп, анцәиныс,
Сгитара, урахәыц еипш дкыркырт санылкыыс!
Уара дутәушәагъ улырбоит уинахыс,
Угәы мыжда уарҫеуеит, баша ухысхыс.
Иагъараанггы шәтышла дысҫыгчарц збаны,
Сышнеиуа даасцылар, сыбз аахәны,
Ажәакггы насҫамшәакәа, ус сшанханы
Сышгылоу днаспыртцуеит: «Умшақә!» хәаны.
Хәитеизынхоит усқан сгитареи сареи,
Ихәытхәытгәышьоит: «Ахатца дызқәымшәац
узықәшәеи?!
Лтцыхәа науҫалкәеит ауп, уаха актггы,
Уа уеипш, ларггы лыцәа лыркәалт иахаггы!»
Абасоуп, азәазәала ицоит инкакәкәа,
Уаха исызмырпсасиит азгабцәа рыгәқәа!
Аха рныхәәҫа анызжәуа, сфырцъан нтрыкәкәа,
Еимхәыптцас сыбла ихыцалоит урт ахыркәыкәкәа!

БЫҒБЫРТҒАҒӘТ БАРА!..

Ибтахызар, ашьа схалан,
Сеалсырбгап сара!
Ибтахызар, азы сталан,
Сеасыршып убра!

Терент Чаниа

Ас сабахәо, җым, са схала,
БығбыртҒаҒәт бара!
Икылырхәхәан бҗынтҒа хәылбыҒехала,
БнытҒабоит җара!..

БсырчаҒәышьон зны лахала,
Счеиҗыка ббахьан...
Сыжь зҒаз акалаҒ бнахала,
Бызхара бфахьан!..

Бзиа избоит хәа атама кәазқәа,
Брықәлан ибыршәшәеит!
Урт иргәылҒыз уедрак азна,
АгәаҒқәа аҗныка изгеит!

Стәақәа абақоу, схақәа абақоу,
СрасаҒ азбахә схәом!..
Аатцәак азна скакан бкәакәеит,
УҒәк сҗынҒыыхәа збом!..

ИлгәапҒоит хәа архьынак иақроу,
Акәҗарақәа бзаазгон!
Узықәшәаз зақәи хәа, иарбан гәақроу,
Шьюкы абз садыргон!..

Ипахә-пахәза счағәзалқәа,
Бқышәқәарә изытуан!
Брыџоноушәа Кремльтәи азалқәа,
Зынзак беикәаҗауан!..

Зныкымкәа арыжәтәгы самшы,
Аха сахнамҗаазеит сыхшыџ!..
Исцәеиламгакәа Дҗамшы Тамшы,
Кәыдры сбыхъзеит банысцәыџ!..

Са споегуп, сышәкә адакья,
Еихрышәшәо иаартла!
Бықәтәан Кәтолтәи бҗа ацалакья,
Акәака бааҗшла!..

ИРБАЗ РТӘУП!..

Снацәкярақәа быкәаҗ еимдоит,
Ирбаз ртәуп!..

Рушьбеи Смыр

Снацәкярақәа быкәаҗ еимдоит,
Сеидру изышьтоу...
Сгәы мыжда баша исырдоит,
Избои сахътоу?!

Арака саҗшәымам сара,
Арака ссасуп!
Снацәкярақәа аҗуп абылра,
Изымҗо иҗасуп!

Исышәт иҗалозар уажәшьта,
Арахь истахуп!..
Итаһазшәа ахыкә, ацста,
Итаршәны итәахуп...

Снацәкыарақәа срыхәеит еитагы,
Шәымтак сыргарц!
Ә-жәапшқак рыгәтатәкыа саргы,
Снаган сдыртәарц!..

Хи-пси роуп иҗоу, мшәа, ара,
Цсраказ ирымуйт!
Снацәкыарақәа схымхәыцт сара,
Реаларца иркит!..

Астәкыа жәбахыоума, зынзак,
Ихабжәалт атызшәа!
Ламыстәкыакгы рмоуйт хәычзак,
Реыртәахт ианшәа!..

Азсашыа цкыа идызмыртцаз,
Са соуп агаза!..
Снацәкыарақәа лыкәахь иахыцаз,
Изымхынхәт зынза!..

АЗЫ ИАСТАХЪАЗ БЗИАРАК СЫХЪЗЕИТ!..

*Хпоет, хъарауаф Владимир Зантэриа
ақалақь агэта маланыкэала дышнеиуаз,
алыцэха дыхтаркит... Уи урт дышрылйзи
ихигази, акритик леишэацэгъа-бааңсзақда
ирылашэаз, соуп зхэо поетк ихимгацт!..*

Анкъа аихабыра рёы исымаз а-Волга,
Иабакаху, исытцхны ирхахаит!
Устцэкъа сынхар калозма нас долга,
Ихэычу маланыкэак сыхэхаит!..

Ақалақь агэта ианыршэлан сышнеиуаз,
Алыцэха санырба, еихеит!
Ех, зшыапқэа птцэаша, убри ауп сзыргэатеиуаз,
Уафы симбазакэа стэхеит!..

– Са скандидатуп, насгъы, сдоцентуп,
Ишэымутцэкъозар, сдокторуп, цым!..
– Уара ууаф татоуп, убригь процентуп,
Ухашьтал, зынзатцэкъа уахшьрым!..

Ус аламала схы рыстозма алыцэха,
Смаланыкэа шытыхны сыкшеит!..
– Уекедумкъан, цым апоет, уара арыцха,
Иахъа амш уара иутэым, уафашэеит!..

– Ах, уара алабаа, сыцхэа усырхэозма,
С-«Волга» санақэтэаз сумбеит!

– Алыцәха шәыхьчароуп хәа хыхьынтә
уҳәхәозма,
Иазхоит, уажәшьта акыргы уеырбеит!..

Ахаҳәи амҕыхәи арака акрубома,
Абғанчтәкьагь ртихьейт икәшәаны!
Абастәкьа сыргәытцәхәән ртыѳрахь сыргома,
Царауаѳк, поетк сыршәаны!..

Кыр ҳаибарбылгьейт, кыр ҳаибаргәакит,
Хапыцлатәкьа исыцхар смузейт!
Сызымдыруаз дарбан Гәдоутеи Акәеи,
Аз иастахьаз бзиарак сыхьзейт!..

БАРА АХСА, КӘАРАСА!..

Мѳаду цшзак банылан
Банцо быҕкьаса,
Бызҕыстуейт гәаныла:
«Баангыл, Кәараса!»
Вахтанг Аңхазоу

Гәаныла, гәаныла,
Знык сбыхәейт, беимса!
Бысзымпшааит лацшыла,
Бысцәызт, с-Кәараса!

Асаба сҕарчытцәкьан,
Быспыртдыр сузом!

Ибдыруаз, санытќа,
Азэы лзыхэан схынхэзом!

Бмапчапќаа сымбароуп,
Бчабреипш итэахы!
Бызгароуп, бызгароуп,
Ипцэатэќеит сгэахы!

Итсыжыт агазетѓы,
Итсыжыит ашэќэѓы!..
Иреицэаз абуфетѓы
Иазаамхэеит, разќны.

Сфызцэа инеимтдырцаан,
Исымќэытцкэкэаан иргеит!
Абазк иара азыхэан
Иббазар, избеит!..

Хаиќэшэап хэылпазыла,
Амза анташэо!
Бахьамбо ґазэ ила,
Бигар хэа сымшэо!

Сызцэажэом ироуны,
Сбыргызкит, ахса!..
Сымфашьарц, ирхоуны,
Беимса, с-ќэараса!..

ХАҒЕИМШХАРОУП СХАТЦА ИТАЧКӘЫМ!..

Ақәа ыцәоуп, сценцьыр ахы надтан –
Сыбзиабаф,
Схатца уибаанза указ,
Уаниба, сындәылцан ашә наиркып!..
Гәында Кәыңниа

Уа җырцәа кәумтан уара ақәа,
Са схышәәҗ асаркәа уахьыкәкәа,
Мшәан, суада уәналарцу еиҗа,
Схатца уааибейт, хәгеиҗа!
Уи иҗачкәым убас ибаацсуп,
Уеҗа, наҗ уеаларшә са ссуҗ!
Акаҗ кәмлазашәа усфап,
Уиҗыхьашәар аткыс, иучхап!..
Ақәа, уара бзиа узбауейт,
Аха схатца ианхатцих хәишьуейт!
Имырбакәа ус усшьышьуейт,
Устахзамшәа зынза дызжьауейт!
Шьҗа иудырып, ақәа, уара уус,
Думкыроуп азәызатцәык усс!..
Уара ажәфан аанужьит са сзы,
Сыхиоуп ухаткы сцаразы!..
Уәнал сара схышә, игәаҗы,
Аразны иахтныстцоит ахьы!..
Амала, угәы иҗоумкын иакәым,
Хәгеимшхароуп схатца иҗачкәым!..

ИБШӘЫЗ, ИБШӘЫМЫЗ, ЗЕГЬ АКОУП!..

Уи аткы пшза, цөгъаза ибнаало,
Иатцахыбѳо рацѳахеит!..
Бышцеиѳартѳу бара агѳнаала,
Сылапш алкъан зегь абахѳеит!..

Енвер Ажыба

Сылапш алкъеит ба бытцкы,
О, иабаз сызхѳом, игѳыгъит!
Сытра стѳыбымцан, бхатцкы,
Саргъы схатцамкѳа, исыхьи?!.

Мап ацѳыскуам, итѳѳахтѳуп,
Аха иқѳсыргылоит зтѳаарак,
Изшаз исасуп, ба ибтѳуп,
Хқъышѳ изықѳрымшыуазеи хаарак?!.

Бцѳа-бжъы снадыбтѳар саргъы,
Бытцкы хѳеижъаатцѳкѳа сеицѳѳоума?!
Убра иқалааит нас сыпсрагъы,
ѳа шѳышықѳса сѳар хѳа бшѳома?!.

Аха игѳгѳѳоуп макъана сгѳагъ,
Сцѳеижъгъы сақѳитуп, сапшѳѳымоуп!..
Канфѳетла иаазѳу бара ахѳѳыртлагъ,
Мап аныбк, ибеигъугъ дсымоуп!..

ѳыпцныхѳа быстѳом, ибшѳѳыз, ибшѳѳымз,
Уи салыпшны зегъы збартѳуп!..
Ссахѳгъы капсеит, сажѳѳыз, сажѳѳыз,
Аха алапкъа икақѳхаз еипш, сшѳѳартѳуп!..

УИ БЫТАУАДРАГЪ ЧХЪАРЦЦАС ИБЫРШӘЫП!..

Бқышә патырқалқәа ирылоуп сыңсы!..
Енвер Ажыба

Азы иагааит сара исымоу зегь смалқәа,
Уаха иаасзымгәзуазар лқышә патырқалқәа!..
Иагәыдылтцааит, нас, лангы лнышөгәалқәа,
Ицкыашәкыа илзықәтцозар смашына абарбалқәа!..

Хара анхаөцәагы бзабаак хмырбазакәа,
Тауад тыпқак ашәәзеипш дмырпытцакәа!..
Шьоук рча есымша ахәша зақәи,
Исашәхә иаахтәаны, изакәи, изакәи?!.

Ацста итызгахыоу амәы чарак иазхозар,
Ифысххыоу ачаи Мгәызырхәа хнакыозар!..
Жәымз иртагылоу леипш, сцақәа қыуазар,
Схацшыақәа иртамзо схәыл қацшь сыртәуазар...

Суаткеи сәи анхәеи тацеи реипш еидгылоуп,
Ашәишәи ауатәа, о, сыңсы агәылоуп!..
Мкәыба кәапеила амачар хаа бсыржәып,
Уи бытауадрагъ чхъарццас ибыршәып!..

Быматц рымушеи ианхәоума, иабхәоума,
Нас ибызкамьжыуеи, Цырхәоума, Цырхәоума?!.
Баша бөырцагәала, шыта издыруеит быгә иалоу,
Шәыфн амра тагәалан, аарлоуп ишхало!.

МГЭАРТАҒЫ ИҶОУ, УГЭЫ УМЫРТЫНЧЦЭАН!

Мгэартағы иҶоу сыҶкэын...

Гунда Сақаниа

Мгэартағы иҶоу сыҶкэын ибжы саҶауеит,
Иацэажэара сналагар, мырхэаццас дырҶауеит!..
Сара споетессоуп, цым, ахз сырҶауеит,
Ас сыҶэзаауама, шыта сеырбауеит!..
Удэықэлазар, уааи, иубап хдунеи закэу,
Изакэытэ демократиоу, изакэытэ мҶоу хазқэу...
Хуадақэа атцэахэа иркылсуеит ақэаршы,
Аихабырагы аитцбырагы идсырбахыеит азэыры...
Схатца ак иоухэар дгэаауеит, исызшэа аток,
Истоубоуп, инапы ишамкыц уи амолоток!..
Ақэатэи Администрациа ашэ цсырхаахыеит,
Ажэохэтэи аразмер атцэымг сзааргахыеит!..
Аеытдырбел еипш срыгралан ианрысымта тып,
Быцсы иамаз хэа, иааган икарыжыт ахыб!..
Аха, еиқэыбгаша, ицэаакыз сытзамцқэа зшыыхуада,
Уи атацбыкгы мап икыр дызшыыхуада?!
Арахь жэеинраалакгы акэкэыхэа исыцрыхауеит,
Сыхзыла Кэытцниацха аусурахь хэа дсыхауеит!..
Хрыхьзом, иахьахэлаанза харҶуп апрезентациақэа,
Ихадырғало закэызеи ашэқэа хэа, апровокациақэа!..
Уара уоуп сықэгэыцуа, сыҶкэын, сгэыргыаҶэаша,
Иахьа иааспарпарыз, мгэартағынтэ аара угэапхашам!..
Аха сзыгэжэажэо еилукаап, ушкэышу збауеит,
Уаб иеипш, аопозициаа усцэыргар хэа сшэауеит!..

СПАТЦА ЦАЦА!

Сычхара зегь тыркэкәә ижәит
Иҕымтрала...

Заира Тҕаиҕыкә

Шьта дхэыцума, шьта дажәит,
Дмачым қәрала!..
Сычхара зегь тыркэкәә ижәит,
Иҕымтрала!..

Амшқәә дреигзазом зынза,
Атцхқәагь бналоит!
Амзеипш дцәыртцуеит дразза,
Нас дынталоит!..

Гәаныла ҕыстуеит: «Ухынхәы,
Уахь ужәроуп!
Иугарц унасыц еикәархәы,
Улапкәа уршәроуп!..»

Цытк сиргәакыр иҕахын
Спатца цаца!
Ибз акәзар, цәгьашәә ихын,
Дымцәажәеит баша!..

– Уа быжь-зыки, нас бжьы-шьхеи
Са сырхыцпрааит!..
Мшәан, баша бышьта зсырхеи,
Еиҕах бысцәытцпрааит!..

–Ус ахьпоухэо, сдомыжьхан,
Сга, сутэызааит!..
Амала, сагэра сѣаумрыххан,
Аарла иукуызааит!..

Уи даныччо аеыгэ-еыгэхэа,
Исхытцэоит пхаррак...
Ххақэа анлеиуеипш абық-бықхэа,
Сгэыргэоит даара!..

«Спатца цаца!» – сыхеэалап,
Сыцшуп сигаанза!
Санду лкэачаб еипш дбыллап,
Игаз нтцэанза!..

БАРА МШАЦАХЫ БЦОИТ...

Сказы апародиа

*Уацэы мшацны, иахэа ашьыжь Ачадарака сышцоз
сыбла зықэшэаз аңхэызба илызкны...*

Бара мшацахы бцоит, сара бахара,
Насыц змоу азэ дыкам ба бакара!..
Избоит, ибықэымшэеит акгыы аахэара,
Бтаацэа ашьтазар акэхап быгэ иахэара!..
Ус ауп ишыкоу, цыым, ауаа нагақэа,
Сара рыцха исзыцшузеи, – ссагақэа!..
Ашьац цканы салгаанза исышьталоит,

Сзахәәқәа ирықәлаз амағқәа идыркалоит!
Иахьа скәыд атың ылхны исбаҳароуп,
Сыдгьыл кадыць маҷкгы итаҳароуп...
Арахь стыбра ахыластцо сымкәакәазаң,
Акәытқәа ирбаргы иҕоуп ирхәахәазарц!..
Избоит сара сбывсны сахънеиуа,
Бара бнацәхыцқәа шшәу иуаркалеиуа!..
Усымбароуп арахь хәа ахаангы уаҳа,
Ибыршәхьазар акәхап ирууаа ббаҳа!..
Аңбаусаз аума, нас, бан бзылааза,
Аеагеи барей шәеицырцит, шәеишьцылаанза!
Абрантә бдухьфөы Ачадара инеираҳа,
Бышсызхьампшуа шыздыруагь, сеидру
сызбеилаҳа!..
Бара мшапаҳы бцоит, сара – баҳара,
Насың змоу азә дыкам ба бакара!..

ИСУМЫРБАН, ИСУМЫРБАН, УА УТАЦСААИТ ЦЬЫРХӘА!

Аҕааҕы – уара,
Агаҕа – сара!
Альбина Анқаб

Уехәала, нас, уехәа, уехәала, нас, уехәа,
Унхозар Цьырхәа, унтцазар Цьырхәа!
Ажь уоур ихәа, уааҕрапало ихәа,
Иҕьацаанза ихәала, нас асок еитыхәхәа,
Исзаага икархәхәа, изыжәлап исҕархәхәа!..
Ара иахьасуа апша, ахәхәахәхәа, ахәхәахәхәа!..

Са гаҕала саазамзаргъ, шыта сацәкәалеит Ыьырхәа!
Уцьмакәа абгакәа ирфеит, уцәкәагъ ргеит еимырхха,
Иаанхаз усгъы иубазом, нак иаҕалеит Анхәа!..

Сзыкәургәыгъыз абаауго, абгеи ақәыцьмеи

ианрыхәха,

Урышьтаз уахь уқәасқәасуа, ахәынтәабаа уагаха!..
Зны акарпыжә еипш угәхәазгоит,

нас усыршәуеит хагәха,

Ухы акәмачыратцәкәа цеырхәагъ сшәоит

жәладуқәак ртыпха!..

Зегъ ириааиз амшапы кәтагъ еипш,

иутахызар ирехәа,

Исумырбан, исумырбан, уа утацсаит Ыьырхәа!..

АЗӘЫ ЛКАЛТҢ СХЫ ЗАНЫСТЦАРИ?!

Икоуп ахәсақәа амаалыкь иеипшу,
Зныхәара хәлоу, хәцсы еикәзырхо...

Дуцылааит афыза, амған ушнеиуа,

Шьыри, дыстәындаз гәаныла иузырхәо!..

Дмитри Габелиа

Икоуп ахәсақәа, уцсы зегъы тызхуа,
Уааргәампхеит, уцәа кказа иухызхуа!..

Убз ашахеипш иахан иуҕызхуа,

Алахарт ацәеипш, укәаҕгъы наушәызхуа!..

Рыбла пацьпацькәа рыла ухызхуа,

Ртцыхәа аауҕаршәшәаны, уцара зегъ нызхуа!

Ацьымгъыр бзиа иеипш, уцьыба итызхуа,

Ех, урт ахәсақәа, абга ирыхәхаша!

Сара сзыҳәан азәгы илзаамгеит
гәыргәәҫәаша!
Лшьапқәа ааитцылымхуаз азә дсыццызтгы
Цьалынза,
Агьама лкыргы здыруадаз сымгьалымтцаа!
Азәы лхы-лҫы зегь иақәпсан цәгьашәа аканқәа,
«Ҳаиццап, – схәеит, – аоныка, уажәшьта хмеиканкәа!»
Аха лхәы сфазшәа, лыбла пагьақәа кылылцан,
Ҳәымсаг злачла дсышьталеит, акакеихәа
сдәылылцан!
Изуа-исхәо сақәымшәо, схьагәгәа аоныка
схьатгәышьеит,
Цьма цыркьушәа исыдхалаз, сразк зынза
имыхәмаргәышьеит!..
Сеидру, сеидру, изқәыстцари,
лахьынцоума, цьалума,
Азә лкалт схы заныстцари,
хыла итәума, кәцьалума?!.

УБЗ УАҚӘЗУЕИТ, УБЗ!..

Абас санахәеит цхызла лахәак:
– Иумоыц макьана исгәапхаша цәахәак!
Рауль Лашәриа

Ахы аацәытцнархәхәан аарла еилахәак,
Исымамкәа сшааиуаз хьзы баацск, црахәак,
Абас санахәеит цхызла лахәак:
– Иумоыц макьана исгәапхаша цәахәак!

– Ҳаи, алахәажә, башаза умшәааит,
Усшәиирц стәхым, аха ублақәа тышәшәааит!..

Изѡыз шузымдыруа, ухакѡмачира мсааит,
Сѡымтақѡа ргѡашьамх убап, акыр тѡааит!..

Еитѡх иаакыжхит схахы ѡа лахѡак,
Ахаѡы сѡаѡамцшуа иапыраршѡуп прахѡак:
– Апоезиа зырхѡашьыз иқѡшѡауеит сѡақ,
Ажьабааипш сеилахѡауеит ихьыршѡыгѡу
цѡахѡак!..

...Ерцахѡ ахыцѡқѡа зегь лахѡала итахѡхѡан,
Урт рахьтѡ ак амтѡыжѡѡа цаха капшьла
иѡахѡан.

Ус ацѡа саалтцит, артѡаахѡа сыхѡхѡан:
– Убз уақѡзуеит, убз, иудыруа зегь умхѡан!..

ИКАМИ, ЫКАМИ!

Н. Хашыг изкны

Сара исхѡаз рахазар, ыками,
Аихабырагь гѡыкала сырзыками!
Ақѡра рацѡа нызтѡуа зыками?!
Хапсуара еиларгеит, хьзыками,
Хаидеологиагь цсыгехеит, ыками!..
Сыдмыргѡааит, цьымхеит, ыками!

УҒАБААИТ!

Апхын тхы алашыцара реалак,
Ран ишаалыхшаз рееилыхзаны,
Амшын аҕәара иаақәгылт
Кәыркәа шоура зызхымгоз ҳәсақәак...
Владимир Зантәриа

Зынза сажәым, саагәәтеишь, баба,
Ибытцхны исыршәуеит бымпахышь хәбаба.
Амра акәтағәеипш бцәа быхнахит,
Са сажәызшәа акы ибнарбахит!..
Аарла инықәырә цсышәак бхәахит,
Са сахьгылаз сааилышшахит.
Зынцъырцас, бцағьара садахит,
Гәаныла амшын ду тасырбахит.
Кәыбрык быцқазшәа ибымбахит,
Дырзызрәуан Листи Бахи!
Убригь аасгәамцхазт зынза что-то,
– Ҷаргы дхәмоуп, – схәеит, – Тотә!
Аха зынза акагь камлазашәа,
Кәыбрык лхыцраан ганха ицазшәа,
Баша сгылазшәа сәырбаба,
Днылакәымпылт лымпахышь хәбаба!
Угәырәа зоухәода, сгәәкит кырза,
Слымбацт уи анкәеипш сқамфафылза!
Исылшоз уаха, амшын сазгәааит,
Изхуго зустцәада, уҕабааит!..

БЫҒХЫБЫМТЫН БАША...

Бығехыбымтын баша,
Исызтыхзом бсахья.
Сгәы ахыҕоу зынзаск еацъароуп!..
Нугзар Логәуа

Бығехыбымтын баша,
Бара абзиара збаша...
Сгәы зынза итагылом,
Снап ақыцә ннакылом...
Схапыц еихарғәған цахья,
Цәгьала итысхуан бсахья!
Баргы уи зегь гәабтон,
Аха мацк сыбшатон...
Ицәгьами ахәса ртыхра,
Рыцкы рышәтцара, ршәыхра!..
Арахь аґәахәа ублыхуа,
Арахь ацхәызба ухылхуа!..
Уцәанырра наҕ ипхоуцойт,
Ухшыґ иахәауа хоуцойт!..
Ғыртүеит, рыбжы ныццак:
«Ичха, министр дуззак!»
Исхарои, зхатцкы сцаша,
Исхарои, зыххья згаша!
Сзықәшәазоуп сара гәаша,
Бтысхып, цқьа бәыриаша!
Бәызхыбтрызеи баша,
Бара абзиара збаша?!

СГЭЫ ЗМЫЖЬУП!..

Сыбзиабара кыдтцэан иауеит!
Сгэы уталан уеыкэаба
Знык!

Гунда Сақания

Сгэы змыжьуп, атаҳь уагоит,
Утамлан, утамлан, утамлан!
Уеиқәа тыркәакәан уаалоит,
Ацсыз укуашәа уныхтәалан!
Шакаф ахәәехьоу удыруоу уара,
Ианеибафо ааигәа умнеин!
Инахәлашәаз дызт, ҳагеита,
Гәагла иантәу ипеипеиуа,
Уи ахаангы схәатәы ханатцом,
Зны илаапкуп, зныхгы ижьацшқоуп.
Аха икажьны цьаргы сызцазом,
Иаргы ала тааза исызхьацшлоит.
Сгәәф азсашьа зтаз рацәәфзоуп,
Азәгы ишьацәа хаххала дтызгеит.
Азыцсы ихьыкәкәа дбаазазоуп,
Аха дрыцхасшьан, убригь дымфәхызгеит.
Адәахь ажәфәан аакәымтцкәа илагоит,
Стәоуп саргы сшьақәығәғәара халан.
Сгэы змыжьуп, атаҳь уагоит,
Азсашьа ззымдыруа утамлан!..

АШЬАБСТА, ИУТАХЫЗАР СЫГЭ ИАХЭО...

Шьябстак шьямхнышлан,
Есышьыжь,
Азы ажәуеит
Азыхьяә...

Гунда Сақаниа

Ашьабста, урыцхасшьоит даара,
Аха иусымтарц сылшом азтара,
Иумтцасыргылаз асаара,
Таурцәызар, уапыртдыр камлои?!
Азаны хашгәакуа умбошәа,
Акәа уаазгазеи, ушабошәа,
Иахзынхаз ацәыкәбар –таурбошәа,
Уаагәартар, еибгала узлаои?!
Ашьабста, иутахызар сыгә иахәо,
Усызиацәажәа хмер ду Лабахәуа,
Иахзааишьтыр азы ахәхәахәа,
Хнацатәан, тынч ихамжәлои!..
Ашьабста, уакәытц уажәшьта агәаара,
Излоугәагъи шаанза сҭаара,
Даафыхар схатца, сыхаара,
Дысхыбаан атацкәым уаимыргои!!!

СГӘЫ – СҘАРҘАЛЫҘ!

Сгәы тыпраит,
Уахъза аҘарҘалыҘ,
АҘхыз сафызозуп...
Гунда Сақания

Сгәы – сҘарҘалыҘ, сгәы – сҘарҘалыҘ,
СарғыхарҘ иааҘымтҘзакәа иасуеит абыҘ!
ИсҘәаламшәакәа сызҘандаз алыҘ,
АҘынтҘ нахысыр хәа сшәоит аҘыблыҘ!..
Сгәы – сҘарҘалыҘ, сгәы – сҘарҘалыҘ!..

ЗныҘ ианысҘәытҘпраа, БаҘым иназеит,
– КәтолҘа ухынхәыроуп, – зынза сыхәхәазеит!..
Ах, иныбзақбааит, сыбжы амахазеит!..
ШықәсыҘ инахыхәхәо уа иаанхазеит,
Изурыз уаха, исхәагәышьеит: «Уаамзеит!»

АҘснытәи апоезиа аҘарҘы зырхәыхәхъаз,
Мушьни Мқаииа – хжы зегь зфахъаз,
Аеуреипш сахыҘеит иара имаҘәаз,
УбасҘан игәеитан уи имч шиҘәынтәаз,
«Схы злыдысшьылои, – ихәеит, – сара интәаз!..»

Сгәы – сҘарҘалыҘ, сгәы – сҘарҘалыҘ,
СурғыхарҘ уааҘымтҘзакәа уасла абыҘ!
АҘынтҘ аалмышәхәо иажааит алыҘ,
Аредактор изтәареипш саҘәшәоит аҘыблыҘ,
Сгәы – сҘарҘалыҘ, сгәы – сҘарҘалыҘ!

АЗЭГЫ УЛЫСТОМ УА УМШЬЫКЭА!

Скалт ухы нанутцан уцэеит.
Са саапсеит...
Ухахэ сылапш ала исхэеит,
Ублақэа сыгэзит гэаныла.
‘Еазэ лкалт ухы ананыла,
Иудыруаз ушысшыа...

Гэында Кэыцниа

‘Еазэ лкалт ухы ананыла,
‘Еазэы уанлызхэыц гэаныла,
Нак иухыскьоит иухазамкэа,
Ухы иухагылоу калатк иамкуа!..
Ушыцэоу скалтаф утахэахаа,
Иуоур калома азэ лыхьз ахэаха!..
Тцкы зшэу уааигэатцэкьа дсымбароуп,
Ахсапыткэа, ихаххрыда хэа игэароуп!..
Азэгы улызхэыцуам са сыпсаанза,
Дныбзақьааит, ужэла лсыркаанза!
Ус дыпшызар, лажэра дтысуеит,
Уаб ифы цэытцэеипш дыбжысуеит!..
Илтаххазар акэхап сгэы сырдап хэа,
Тэахахан улымтцахазшэа абақхэа!..
Ухахэ лапшыла ахэашьа схэыцит,
Ублагэ тымгэзаакэа усмышьтыцит!
Утэахуп, утаршэуп сара ськэа,
Азэгы улыстом уа умшьыкэа!..

АЗӘ АЖӘХЪАРА ДСЫЦХЪЕИТ!..

Сгәы шәындыкәрахеит уаха,
Избом иаазыртыша ацацха!
Альбина Анқәаб

Ақытахъ сугарц утахуп,
Избо, ажәхъаф дутахуп!
Дмитри Габелиа

Исцәызит, исцәызит сшәындыкәра ацацха,
Сычхарагъ хытцит, сызлацәари уаха?!
Иқәыстцеит, иқәысхт, исказымуит ҳасаб,
Дарбан бгалацу деимызтцәаз са саб?!

Азә ажәхъара дсыцхъеит пхызла иаха,
Ахаан исхәхъоума, урт са Цьырхәа?!
Цоуп, зны-зынла сеилахан ахш сахәалон,
Са исзыжәуз абзиара схаштуам схәалон!

Урт апшьжәхъак исархәеит абзиараз, хтыцқа,
Пшь-диалектк рбызшәала ҳнаука еизырха!
Убасқан урт ажәа рыстеит цаны,
Рыхшеипш апшьдиалектк шеиқәсырхо
ицқяны!..

Нас ажәқәагъ газазма, рыгә иахәоз рмахаи:
«Ақыта азәггы ибцәигом, беиха, ахахаи!»
АБНИ-и, апроспекти, аредакциеи срыбжьоуп,
Ақытахъ схынхәйтцәкьо цызшыауа – джьоуп!..

ТЫГӘ-ТЫГӘХӘА СГӘЫ АҶАУАҶ ЕИСЛАП!..

Хаҗә кылтқан
Сгәы ухәда иахоуп!..
Гунда Сақания

Ҷаипырцижътеи итцазеи,
Иахоуп!
Хаҗә кылтқан
Сгәы ухәда иахоуп!..

Шьта иухәо злахастцои,
Иазхоуп,
Сгәы устеит, иумаз,
Тынхоуп!..

Иудыруз, санужья,
Утархоуп!..
Акәкәеипш, узымнахәуа,
Ирххоуп!..

Зны-зынла урыцхасшьоит,
Инцәаз!
Шака угәырғъеи рыцха,
Ианыцтәаз!

Шьта ухы укәыршәны удәыкәлар
Сузом!
Сгәы ухәда иахьыхшыу,
Иқәацазом!..

Ҷазә лахь уаныцшлак,
Ҷагеиҗа,
Азыцәеипш, итасуеит
Улакҗа!..

Шьта азгабцәа абацои
Еипхьыкәкәа,
Ухәда иахасыршәит
Ськәкәа!..

Шәеипхныџла, ишәтахызаргь
Шәеицлаб,
Тыгә-тыгәхәа сгәы ухәдаџ
Еислап!..

ШЬТА УХАЦЮУП ХӘА УАХА
УСЫРҜХӘААНЗА!

Сгәил тқы
Былуан исшәухаанза!
Гәында Сақания

Сгәил тқы
Былуан исшәухаанза!
Умгылааит,
Уара, усныхәаанза!..
Иутахыз
Аилкаара сахьзаанза,
Сьтқы анаџ
Инхаз ембауртаанза,
Сьпшзарақәа зегь
Цқьа иубаанза,
Агәгәахәа ақәабеипш
Суршаанза,
Уныцабеит, аубцьыр,
Шаанза,

Иулшеи, успырцит ауп
Сгәаанза,
Шьта ухатцоуп хәа уаха
Усырехәаанза!..

УЗАМҘА ИАМБАЗАЦ ДАЛАҚБА!..

Усыхәампшын ус, –
Субылуеит,
Апстазаара акалшәа ишоуп,
Ицазом – ипыруеит,
Жәашықәса усгы ихабжьоуп.
Ухәыццоуп,
Са уажәытәкәса сажәуеит.
Зеггы зхароу агәоуп...

Гәында Кәыцниа

Узласыхәапшуа ублақәа арахь итышәшәааит,
Усыхәампшын ус!
Мамзаргь, сахьырбо азы ахәпса ршәааит,
Исырцәгыауеит рус!..

Уара алахабгьейпш есены иузхауазар,
Сеитцалоит сара!
Усыхәампшын ус, уаф ихәатәы уахауазар,
Умгылааит, уара!..

Анкәа санығырбоз аамтақәа абакоу,
Иабоубахьаз стәәпшь?!
Уажә сгәы дырхынхәуеит азгабцәа злакоу,
Ирымам хәартапшь!..

Сара споетессоуп, зеггы сеицырдыруеит,
Смода мцазац!..

Шьоук ашьхытә ирҕызоуп, есымша
еилауатыруеит,
Аха уаҕы имбазац!..

Нас, уара иухы, узрахалозеи, сҕыза,
Узҕагылоу амардуан?!
Иаххәап, устаххаргы ианаи сара смуза,
Зынзакгы сзытуам!..

Ашьақаркыц саҕызоуп, скьякьяцәоуп, скьякья,
Апроектқәа сдырхеит!..
Ухәыццәоуп уара макьяна, узамҕа иамбазац
далақья,
Сурхагарц утаххеит!..

АМУЗЕИ АПОЕТИ РЕИЦӘАЖӘАРА!..

Сыбхаштзеитеи, Муза,
Сынбыжьзеитеи, Муза!
Мцак сзабмыркызар,
Сгәы ахьта ташуеит!..
Гәында Кәыцниа

– Сыбхаштзеитеи, Муза,
Сынбыжьзеитеи, Муза!
Схы нхәытцганы схыза,
Илаҳартәгы сшәышәуеит!..

– Ибыхы, са сҕыза,
Бхәытцал наҕ бхыза!
Иреиҕу ацәәхәа пшзақәа
Ашьыжь ииуеит!..

– Ашыыжь аусурахь,
Ашыыжь ашкол ахь,
Инымтцэо апроектқәа
Саамта ргауеит!..

– Есымша сыбгэылоуп,
Бааигэатцәкыа сгылоуп,
Атаратэи азыхькәа реипш,
Сыбла тыпхаауеит!..

– Ибзиоуп, нас, Муза,
Схэытцалап схыза,
Аха сшыцэоу жәеинраалак
Сафга ибымган!..

– Бымшэан, сылашара,
Итасцалоит бгәара,
Поемаз, жәеинраалаз,
Ак нықәлар ба бган!

– Ах, шыри, са смуза,
Нак схэытытцуеит схыза,
Исызит сара сфыза
Жәеинраалак шыпцоу!..

– Абар, сылашара,
Избоит, бымацара,
Абриак ада бымфыргы,
Ахааназ бшынхо!..

АҲАКЪАҚӘА АЦЪЫКЕИЦШ ИАХХУЕИТ!..

Машәыршақә сылапш схызго,
Аҳақъеипш исхуеит.
Есымша избо гәнызгом,
Алыхәтеипш исхәуеит.
Вахтанг Аңхазоу

Иажәақәа ртыцағ иргылоит,
Итцикәза иртәоит ицәахәа!
Аха зны-зынла ицәтцыгкәогь уцылоит,
Иағашәоит апародист ишьяақхәа!..

Уахьрыхәацшуа, урт зегь капануп,
Иаацьюушьартә ицшзоуп, еилахәоуп!
Уи иажәа Ацсны иачапануп,
Уи ихәоу амгәырхеипш ирыххоуп!

Ажәытә аамта иацын аҳақъа,
Уи ахыз иара икынзагь иаазеит!..
Аха ицәыласхеит, еипшны ацәақъа,
Иааинырслан жәеинраалак итазеит!..

Ибеит уажә аҳақъагь рхуазшәа,
Ацъыка иакәытцт, апсашьоит!..
Акәыдтәкәагь ианарто ицацәазшәа,
Мшәан, хақәыми, угәы зегь ғнақьоит!..

Уи ианду дығнақәыкәны лғацара,
Шықәс дуззак ирызхашаз лхуан!..
Шьта излааухәои, уамеигзаргы ацара,
Хтацацәа ацхныгагь рызкуам!..

Ари аамта иаҳнамыркатцо арбан,
Иац иаабац абақоу, ғакхеит!..
Апарпылца узырбода, уи халган,
Аҳақъақәа ацъыкеипш иаххуеит!..

ГЭЫНДА КЭЫТЦНИА

ШӘАХЫМААРА ШӘЦЕИТ!

Рымтэыжэфақәа дуцэан, рыхшыоққәа ласцэан,
Ртыц инхыпраалейт иазымзырөыкәа ран.
Зегы-зегь ирхысырц урт абнақәа, адәқәа,
Инеиуан реыпсақьо, ирхымзазо ахқәа.

Рушьбеи Смыр

Сажәақәа дуцэан, сыхшыоғгы хьантан...
Са срымамзар сыжәлар рыцхамзи, мшәан!
Сыхыз зегы ирхытцәарц абнақәа, адәқәа, –
Ус еипш ангәышьамзи са слахьынцә.
Сыблақәа рыцха лабжышла итаҳәхәо,
Суасақәа рызғыстуейт: «– Иабыкәу шәахьцо?
Иахьшәартаз, ианшәартаз, ишшәартаз сымбоз,
Шәызтцаада шәеижәылан Афонка шәанцоз?!»
Акыраамта сшеимдоз агәакцәгьа, слахәит,
– Шәахымаара шәцеит, – схәан, Приморскка
схынхәит.

Ишәабжьоз дабаказ, афра санағыз,
Иарбан ишәзымхоз, суасажәқәа ицәыцәыз?
Изөыз оумажәын, изөызгы соуман,
Аха сеилызкаагәышьода, сан?!
Шәа шәакәын сыззапхәалоз, сыцьмақәа – ррейт!
Адсшьацәа шәрышьталан Афонка
шәсыцәцеит!

Абертыц, ауахәама, ахәарцсарра, азхыґеа –
Атуристцәа нага-ааго ишәымоуп убра.

Ирзеиташәхәоит урт, рхәеит, Афон атоурых,
Изаашәти шәыцшәма ма кәрышькәак атных.
Ацъашьахә сақәшәеит – Ацсны жәлар рпоет!
Шәа шәзыхәан ашедеврқәа баша исыфәуеит.
Дыкам споезиа ахә зшьауа,
Шәышықәса рахь знык ауп са сеипш даниуа!
Шәа шәакәын сзықәгәыгуаз, сыпсаса, иахауеи,
Шәара агаға ақәыцьмақәа рыматц шәымуеи!

СААНЫШӘМЫЖЫН, АХЫРКӘЫКӘҚӘА,
СА СХАЛА!..

Сеихоит, сеихоит шьхацамфала макьана,
Аха сызбода-сзахауада, җнак сыхәжәар?..
«Уцсы ааитак!» – са сартаслымт нашанак,
Абар, сышәхымс иаахгылеит хынфәжәа...

Владимир Зантәриа

Сеихоит, сеихоит, атыцхацәа, макьана,
Макьана сшәеиҗырбоит, алафгы схәоит.
Шәа шәыргәыбзыгра сьлшоит, уа смацьянам,
Са сылацш-пхамшьа шәышьтоуп,
шәеимнадоит!
Шәахьцалак ишәыцуп, ишәхьынхалан
Шәытцкы цшзақәа шәышәнахырц атахуп.
Саанышәмыжын, ахыркәыкәқәа, са схала,
Анкьеипш хәицыхәмарлар стахуп.
Җнак сыхәжәар, сызбада, сзахауада,
Уцсы ааитак хәа сазхәада сара?!
Сынашана еигьу зыцшауада,

Иамыртеислымуа дарбану иара?!
Хынџажэа аины сышэхымс илагылоуп:
– Шьта иазхоуп, уарпысым шьта уара.
Уаџы иимбо амч чыда сылоуп,
Ацэиккра сгэы азыхэахуеит еита.

* * *

Сеихоит, сеихоит мчылатџкыа макъана,
Апоезиа абаџоу, интџахьеит,
Арифмаџэа рзы исутои, уа смаџыанам,
Сцэахэаџэа акэалац итасыртэеит.
Ауаста диџызоуп апоетгы,
Еилфаџа ипоемаџэа иуастоит,
Ацэахэаџэа ицэуеит, ишьалашьынуеит,
Ицырцыруа ажэаџэа уџацхоит.
Хынтэ џажэаггы схытцит, шьта схэычума,
Иажэеинраалоу аромангы зџыр ауан,
Сахьпрофессионалу џыашьатэума, –
Адоктортэ диссертация са изыџуан.

УАЖЭ ИџЕХАЗААП АџЕАДА!..

Ацстазаара – гэыџьуп... Акъахь
Наџэтца, хархэазароуп уахь.
Рауль Лашэриа

Сцэажэоит џымт – иахъеи уахеи:
– Схала ас сара сзынхеи?
Еицын еснагь – иаци иахъеи –
Агэыџь рыцџаи аџеадеи.

Ирықэын ацстазаара акъахь,
Идырхэазон анахь-арахь.
Ацсны ибылгьон уаанза акэтагь,
Уажэ дхабжьалеит «ахэартлагь».
Уажэ иехзаап аеада,
– Аидара уара игала, –
Агэыжь иакэрыжыит зегьы,
Иалшагэышьои? Акагьы!

АЦГЭЕИЦШ БНАСХЫСИТ СЫЦЭКЭЫКЭЫ!

Бхынхэы, бхынхэы, бхынхэы, бхынхэы,
Ишауа бымбазои асырхэы?
Ианбѣахэы, ианбѣахэы, ианбѣахэы,
Ибазоит быхцэырхэы, быхцэырхэы.
Анатоли Лагэлаа

Бхынхэы, бхынхэы,
Бхынхэы, бхынхэы,
Сарыхьтышьуазшэа,
Са слахэны,
Стцысуан, исыхьызшэа аларқача,
Бара быччон, быччон, бычча.
Бара бысхыччон бгэыргьатцэа,
Умшэан хэа сабхэон агаза.
Сара сзытуан, сзытуан, сзытуан,
Адырган иандыршэлазшэа ашша,
Бдырган саныршэлан уажэ сыбцэуан,
Акэтагь бцэуазшэатцэкэа пхэаза.
Аиарта илацсан быхцэқэа,
Быхцэқэа баазан, ба бцэызшэа ақэа,

Саргы исыкэнатэон апхзы,
Хайлысхьан иаххыкэкэа азыцсы.
Сагышэон, сагыпхашьон, сбылуан,
Арахь ба сбеилахан сыцсуан.
Бара амзышэа, ахыркэыкэы,
Ацгэеипш бнасхысит сыцэкэыкэы.
Исхэон инытцакшэа сыбжыы,
Баахэы, бнахэы, баахэы, бнахэы,
Ифых сыцсы, ифых сыцсы,
Бласы, абаацсы, бласы, бласы!..

БЫШӘ СШАДХОЗ ИШЕИТ!

Бамеигзан акгы, бамеигзан акгы,
Бамеигзан акгы сара сзыхэан.
Бымнеизан уатцэгы, бымнеизан уатцэгы,
Бымнеизан уатцэгы, багысмышэан.

Анатоли Лагэлаа

Бамеигзан быхгы, бамеигзан быцсгы,
Бамеигзан быгэгы, бамеигзан акгы.
Са снейуеит уатцэгы, са снейлоит мызкгы,
Ианыцэоу зегы – адугы, ахэычгы.
Бышә ывтраан иааныжь,
Бышә ывтраан иааныжь,
Ивтраан иааныжь, – иаха сбыхэеит.
– Урыцсоуп зегь неикэыжь,
Урыцсоуп зегь неикэыжь,
Урыцсоуп зегь неикэыжь сара сзыхэан.
Бышә сшадхоз ишеит, сшадхоз ишеит,
Сшадхоз ишеит, ишагэышьеит!

Амц сыбжьеит, уаха җазэ дбырцхеит,
Җазэ дбыртхацът уаха, изугэышьои?!
Са сеигзом акгы, са сеигзом акгы,
Исымоу ахэыцгы бара ибтэызааит.
Са сеигзом снапгы, са сеигзом сшыапгы,
Иахеипш уахагы, ушьтангы, уажэггы,
Цхыбжьонгы шыжьгы,
Наунагза ба сыбтахызааит!..

СЛАТРА

Бысцэыргар, бысцэыргар, уа бхышэае снатэоит,
Иатаххаргы уи бхатца илатратцэкагы статэоит!..
Еилашэшэыргы, ихэлазаргы, уа нас иааимыггоит,
Шэла ахэы абтарц банааиуа бымтарсны бызгоит!..
Анатоли Лагэлаа

Бысцэыргоит, бысцэыргоит, бысцэыргоит, избоит.
– Дшэыстазом, дшэыстазом, дшэыстом, – сыхэхэоит.
Даргы саргы наӀ-аӀк бнапкэа кны беимхарххоит,
Беимхарххоит, беимхарххоит, иааиааиз битэхоит.
– Соушэыжь, сеадажэқэа, ифэыжэжэоит снапкэа,
Снапкэа шэыркэатц шыта, шэрыха сшыапкэа! –
Дфеаеауеит, дфеаеа, – лыбжы хэаазом,
Лыгэтатцэка дааимахжэаанза хэатра хэузом.
Еилашэшэыргы, ихэлазаргы, нас ишнеиуа
еимыггаргь,
Изушам, изушам, изушам бсымгар!
Бызгаргы бабазго, аоны дыкоуп сыпцхэыс?!
Слатра ыками, ных, абыржэйтцэка бсапыс!

Ҳламураггы тытхъеит, ҳлатра пшза тацәуп,
Ҳлатра ашәқәа реицш сыгәггы ба бзықәа иаартуп.
Бнаган убра ҳлатра бтасыртәап,
Нас уахашаанза саакәымтцзо сышлап!

БШЬАПҚӘА

Икәашоит азгабцәа, ацъашьатәқәа,
Аха руазәк лоуп сыбла қаруа!
Ах, ишцакәашои лшьапқәа,
Ицсра цсроума, згәы иқәхәмаруа?!

Анатоли Лагәлаа

Ах, ишцакәашо бшьапқәа,
Рхала иқәуп, бхәамц абақоу?
Бхәамц сшашьтаз сыцшаауа,
Исымпыхьашәеит бнапқәа игәақуаз.
Бнапқәа ххыпрааит сшырзыцшуаз,
Хыхь ақауа иалакнақауп.
Быблақәа хьырвыр ицшуаз,
Ртыц ахь иргъежь, шьта сыгәнақауп.
Быбз цафыруеит, быбз хуп,
Имфаныбтцар сааихнатәеитоуп.
Бфьрқьара акәзар, блымҳа ихшьуп,
Бхапыцқәа зынза икааметуп.
Исцәеипхьыттеит быхәтақәа,
Ибтахым зегь нақ ибыршәуеит.
Блымҳа дуқәа, ахтәатәқәа,
Акаҳуа ртатәаны иахбыржәуеит.
Ах, ишцакәашо бшьапқәа!
Срымтцасында урт анкәаруа.
Сагәзында адашьма,
Ба бшьацәкьарақәа зқәыхәмаруа!

ГУНДА САҚАНИЯ

АПАРЛАМЕНТ АШӘА

Циуу, циу,
Апарламент абжыы гоит,
– Сишь, шөызәүзеи?..
– Ацсшәа хтцоит,
Циуу, циу, кәарт, кәарт,
Хара шөымцан,
Шәарт, шәарт!
Циуу, циу,
Ҳацсы хзап,
Хөычы-хөычла ихазхалап,
Зеггы ихәуеит
Ҳан лхөы,
Ҳаб ихөы,
Нас ҳабду,
Зеггы иаҳзыршоит
Азәа ду!
Зөыр дагама?
Мап,
Азәгы,
Шьта ҳазгашам
Азәагы!
Циуу, циу,
Ҳәәхаршәшәап,
Ацсшәа ҳдыруашәа
Ҳахцап,

Иахдыруа ҳара
Иҳазхоит,
Ҳнапқәа ҳахоит,
Цхъака ҳцоит...

* * *

*Б. Кәыбрааи Л. Заңшыи реицәажәара,
мамзаргыы 20 % аепитафия*

Азәы изы ахәагы
цементуп,
Ҳацстазаара
қажәа процентуп,
Иааҳакәыршан
иқоу ментуп,
Атыц ацшаарагы
моментуп,
Агәыграгы комплиментуп,
Қажәа процент
секонд хендуп.

АБИУЦЬЕТ АЗЫ АШӘА

Зегь бзиоуп,
Зегь таташьуп,
Ҳа ҳбиуцьетгы
Мармалташьуп,
Ас иуцәыргы,
Арс иуцәыргы,
Акгы узамыхзом
Уцсыргы.

* * *

Шьта сгэы мыжда
афныка исызгом,
Шьта уи излалыцрытцуеи?

Анатоли Лагалаа

Сгэакэзам
афныка
сызго,
Сшьапкэа роуп,
Дызбада
Агэыда-поет,
Сычкэынра сышьтоуп
артэаа
ихэхэо:
«Умшэан, макъана
убылуеит».
Сажэеинраалакэа
рыццышэ
еизго,
Кэицхэычык
сашьтоуп
иауеи,
Ахэара сылоуп
Сгэакха сеимдо,
Сзырцхаша,
сызгаша
сымхэеи.
Сцэанырракэа кэыдхеит
зынза,

Ифархъеит срифмақәа
фархъха,
Сажәит, агәра
згом
агаза,
Споезиа сеихнахуеит
хътәы хәархъха!

* * *

Уахъзама уа унасыц?
Мап, сахъзазом,
Ашәыр еицш
униасны
Хара узцазом.
Анатоли Лагәлаа

Ашәыр еицш
аиасра
стахзам,
Сара споетуп.
Зегъы ирдыруеит,
имазам,
Сара скааметуп.
Зынгъы с-Гамлетушәа
збоит,
Зынгъы с-Сократуп,
Аха афны сыпхәыс
Дыцшуп,
Уа, свиноватуп,
Лара лоуп
сара
сыпсқы.

‘Еазэызаргь с-Муза,
Изырхэхэа са сфыркы,
Споезиа афыза,
Арифмақәа ртыхәа
 скуп,
Уа сыфратуп,
Сара споеступ,
Са сымшәуп,
Сышәкәқәа шахатуп,
Зынгы с-Гамлетушәа
 збоит,
Зынгы с-Багратуп,
Аха сыцхәыс лахь
 саанагоит,
Сеада
 шахатуп.
Шьта издырит,
Са быстәымызт,
Бажәақәа
 рыгәра гатәымызт,
Ишпасзеилымкааи,
 слашәымыз,
Ушьта издыруеит,
 бхыркәыкәымыз.
Ари атцх усс
 исымааз,
Сажәеинраала
 агәра
 скыруааз.

СТЕЛ АҒЫСХУЕИТ... ЗЕГЫ ИЖӘДЫРУАЗ...

Стел ағысхуеит, зегы ижәдыруз,
Уажәшьта сгылоит настхашәә.
Хәычи-дуи ҳаилагырраә
Са саапсацәкьеит уамашәә...

Владимир Зантәриа

Стел ағысхуеит,
Стел ағаскуеит,
Ма исыпсахуеит,
Ма еихаскуеит.
Сыбз ғасхәоит,
Сыбз ғаскуеит,
Сажәә пхастцоит,
Стел ағаскуеит,
Сыпсы еиғаскуеит,
Саапсазазаап,
Сышпоетыз сгәалашәазаап,
Сажәеинраала
 хәацшт са сышқа,
Сыпсы ғазаап,
 снапшит хыхқа,
Стел ағаскуеит
Смуза бзыхәә,
Стел ағысхуеит
Зегы шәзыхәә,
Сыбз ғасхәоит,
Сыбз ғаскуеит,
Стел ағысхуеит,
Стел ағаскуеит.

СГӘИ СЫХШЫҘИ

Сгәи сыхшыҘи еиндатлоит,
Урт саазар – иааибуам,
Схьаакәа хьаа җыцк рыцлоит,
Саргы шыта сыцшқазам.

Владимир Зантәриа

Сгәи сыхшыҘи,
Сгәи сыхшыҘи,
Кәтолаа рқьакәеи
Тамшьаа рөыҘи,
Урт еишьтами,
Зны еивасуеит,
Зны еипхныҘлоит,
Зны иқәасқәасуеит,
Зны еинаалоит,
Нас еицкәаруеит,
Зынгы башаза
Ипарпаруеит,
Еибаргәаар,
Имақаруеит,
Иахьа хәлаанза
Икаркаруеит,
Сгәи сыхшыҘи,
Сгәи сыхшыҘи,
Кәтолаа рқьакәеи
Тамшьаа рөыҘи.

ИПЦӘАЗШӘА УЗХЫНХАЛАЗ ШАХАК...

Инхаз уцстазаара ацыпцәаха
Унахәоит җенак – икәыншьаны...
Ипцәазшәа узхынхалаз шахак,
Утәоуп уажә җымт, ухы ларкәны...
Владимир Зантәриа

Инхаз сыпцстазаара ацыпцәаха
Зеггы ишәыстоит ишаны,
С-Муза ибымаз сажәеинраала,
Бара – сыбзиабара Анцәахәы:
Быстаала пшьаала бхала,
Икапсазаргы сахәы,
Сыгәгы чкәынхазаап уахала,
Сыпсы тысхуеит бара бзы.
Сыгәгы чкәыноуп, ицхафыруеит,
Инытқакны шәак
 снархәоит,
Бара ажәтцыс еипш бчырчыруеит,
Зны сыкәраанхазшәагъ збоит.
Инхаз сыпцстазаара ацыпцәаха
Ибымаз, иалысхи сара,
Шьта санажә исыбтом
 таха,
Стәоуп уажә җымт ба бҗы абра.

ИАМЫСХИТ СЫБЛАСАРКЪА

Иамысхит сыбласаркъа,
Скъыпцхъагы афысхит!
Ашацкыранза стѳаргы,
Схѳыцрақѳа сафысхѳеит!
Владимир Зантѳариа

Иамысхит сыбласаркъа,
Исгѳалашѳеит сшыказ анкѳа,
Исгѳалашѳеит скыта гѳакѳа,
Дысгѳалашѳеит с-Муза цагы,
Уахатѳила сгѳы рахатуп,
Кыр сылшазар атц шахатуп,
Тынч исырцаап сажѳеинраала,
Ацѳашы сыркѳѳеит цшыаала,
С-Муза бналеит,
сыцѳа ркъала,
Саанхазеит, сабацои
схала,
Иамысхгѳышыѳеит сыбласаркъа,
Исгѳалашѳеит сшыказ анкѳа,
Ингарастѳеит
сажѳеинраала,
Ацѳашы сыркѳѳеит
цшыаала.

АНАТОЛИ ЛАГѳЛАА ИЗЫ АЕПИГРАММА

Ацша азырс,
Ақѳа азыруы,
Мцада, ажѳала
Ақѳаб зыршы,
Духазырштѳа Абаѳаа,

Анатоли Лагәлаа,
Члоунтә Аҕәанза
 даазеит,
Баграт дузза
 уи диаазеит,
Пегас ақәтәашья иирцеит,
Парнасынзагь уи
 дназеит,
Аду ахынхәра итахзам,
Члоука зитахым
 мазам,
Даваеырбоит аҕәара,
Баграт иааигәа атәара.
Баграт дузза, ҳа ҳ-Баграт,
Ушәшьыра ду ҳаргы иҳат,
Нырцәгы аарцәгы
 зегь Баграт,
Тыц змоуз ҳабаци иҳат,
О, Баграт, ҳара ҳ-Баграт,
Баграт хәыцқәагь амәа ҳат!..

* * *

Сағәхеит, сағәхеит...
Анатоли Лагәлаа

Сағәхеит, саға,
Сағәха,
Сыбмырххан,
Сыбмырххан,
Нас уаха,
Исырххеит,
 сцәахәа нымтәа
 сырххеит,

Аха уи еихагы
 икэадахеит,
Апоетра еиҥах
 истаххеит,
Уи аус сара сзы
 имариахеит,
Нас исылшой?
Акгы,
 сыхэцэарххоит,
Сынтэеит, хэычы-хэычы
 сыссахоит,
Аха ишцазури,
 еиҥах быстаххоит,
Исылшой, акгы,
 сыхэцэырххоит,
Сыфуазшэа бызжьоит
 есуаха,
Саҕахеит, сыбмырххан
 бгэацацха.

МУШЬНИ МИҚАИА ИЗЫ АЕПИГРАММА

Зыхьшэашэала
Сҕы зэзэаны,
Мпахьшьыцқыала
Сҕы рбаны,
Сыстол гэытбаа
Снахатэоит,
Сышэкэы абгыцқэа
 еихсыршэшэоит.
Цэахэак сашьтоуп

Амца зкыз,
Ацә салтцаанза ихәәеыз,
Аәра шаәғыз
Схы кацсеит,
Ақбаад шатцаз
Сыбға хәеит,
Иабастахыз, афы сәаст,
Сан са сзыхәа
Лхы даст.
Ус ухәаргы,
Сышпақәйтүеи,
 чмазароуп,
Даеа цытрак
 снеихалап,
Акы схәыщып,
Ғакы сызбап,
Ани акритик ахыцәхәы,
Ибз иахандаз атцәы,
Сгенихазом, сумырххан,
Шихәоз дмыцәеи шыжьымтан...

АНБАНҚӘА СРЫЦХУЕИТ

Сашыцылоуп, срыцхуеит,
Анбанқәа срыцхуеит...
Вахтанг Аңғазоу

Анбанқәа срыцхуеит,
Анбанқәа скыпцхуеит,
Ажәақәа срыцхьоит,
Ажәақәа сыпцхьоит,
Срыпцхьоит ғырхәала,
Исыхоит ғырххала,
Сыҕоуп са схала,

Иҗоуп рхала,
Стәашам ыьрдагәә,
Сагәылтцуеит абагәә,
Снавалоит ага,
Ашьха сызцом,
Зыбз иафо реырцагья,
Срыцхрақәә ирывсуеит,
Сынбанқәә ирушам,
Афныка исызгом,
Иртаху здыруеит,
Сгәы мыжда ианыруеит,
Уакәытц хәә ихәхәаргы,
Рыбжбы саҳазом.
Анбанқәә срыцхуеит,
Ажәәқәә скыьцхьюеит,
Акызатәык здыруеит,
Афымта былзом!..

«ЫКАМИ» – БЗИА ИБОИТ АЖӘА!

Никәала Хашыг изкны

Ыками,
Сыками,
Җаками,
Шәыками,
Ыками,
Җзыками,
Җаныкамгы
Ыками,
Ыками,

Томк ыҕами,
Иҕамгы,
Хә-томк,
Ыҕами,
Ыҕами,
Са сыҕами.

ТҘЫС ХӘЫЧЫК АМТЦӘЫЖӘФӨИПШ

ТҘыс хәычык амтцәыжәфөицш
Хыхынтә бығешәан,
Изура сзымдырт,
Сыкәа бҕашәан.

Зураб Цыпуа

АтҘыс хәыч бафөызан,
Макыана быпшқан,
Саргы с-Зыртҕыжәын,
Ба бзыхәатцәкыа

сшан.

Бқышәқәа акәицеицш
Амца рыхкьон,
Сыхшыф сахытдын,
Саргы сыблакьон,
Сықәхеит суалыуашо,
Кәбина ацшахәа,
Азәгы бимбарцаз
Сыкәа бҕахәхәа,
Бымтцәыжәфәқәа

еизхазар,

Нас бсыцәпыруеит,
Сара сабацои,
Зыртҕыжә иеицш сажәуеит.

УИ ДХЫНХӘУЕИТ!..

...Уажә абрака исзымыџуагь хәатәуп,
Тынч саатәап агәарақәа сааркәатцны...
Уи аңхәызба сашәакәа дыртәуп,
Уи дхынхәуеит, са смуза анааиуа дацны!
Анатоли Лагәлаа

Уи дхынхәуеит дахымаара дцаны,
Дабацахуеи, уигь хатца дымцазааит,
Сара сдыртәазшәа ара схәаны,
Саакәымтцзакәа, саакәымтцзакәа сыџуазааит.
Дхынхәуеит хәа стәазааит сеикәжьбаны,
Џьанатынтә цьаханым дхынхәуама?!
Дысцәыбналеит смузагь схы ршьышьны,
Сабацари, сара мыжда сажәуама?!
Анкьеипш уажәшьта сшәа еилашзом,
Сыгәгы хьшәашәозаап ашьшьыхәа.
Азғабцәа сыгәхьаа зынза иркзом,
Башоуп, акгы ыказам са сзыхәа!

АЕПИГРАММАҚӘА

* * *

Дыстаазом сара амуза,
Са стәы акгы ыкам, хатца дцеит.
Дабалоуеи сара соыза,
Цлоуаа дуззақәа рпоет.

Дысцәыбналеит данысмыхәа,
Сажәеинраала лгәы пнатәеит.
Уи ахсагызмал сызмыхәа,
Такәажәык слызныжыны дцеит!

Сыцәа кьалоит ишлызҕыстуа,
Сышлыхьтәыуо исыршоит.
Зынза илхаштит са сызуста,
Баграт иааигәара сынхоит.

Скажыны дцеит, зегы-зегь башоуп,
Сара смуза хатца дцеит.
Сажәеинраалақәа сызгашоуп,
Цсыхәа сымазам, сыцсуеит.

Бара сышәаза, са сбыста,
Сыхазына, сыхцәырхәы,
Сыбгәаларшәа атцлахәыста,
Уахык акәзаргы, бхынхәы...

* * *

Ғаха снаҒом сара акәыкәу,
Ихәхәоит акәыкәу, хынҒажәа.
АҒа сықәу, аҒәа сықәу,
Сашьтоуп сыҒа, сеилыжәжәа.

Ғааихак амам хәылбьҒехала,
Ғааихак амазам шьыжьы.
СыҒа мыжда, ас сзырқьала,
Исықәырга знык быбжьы.

СыҒсы талоит ханҒажәазаргь,
ЦшьынҒажәазааит, зегь акоуп,
Амца скуазар, са сбылуазар,
Са спуетуп, сыҒсы тоуп.

Ари сҒәымыжда иццышәхаз,
Исызхәыцуам, сҒанархоит,
ХанҒажәанахыс сыҒшызар,
АҒларкәыкә са сакәушәа збоит.

Ғаха снаҒом сара акәыкәу,
Ихәхәоит артәаа хынҒажәа!
АҒра агәнаҒа ду шсықәу,
Пегас сханагалт амжәа.

* * *

Цъанат сызнеигәышьбар сара,
Сгәы нкаршәны уа сыңсы сшьагәышьап.
Уака дысцылар лара,
Сыңсы таланы схынхәгәышьап.
Цъанатынза сназгаз бара,
Цъаханымггы сцоит бара бзыхәа.
Ажәеинраала афра
Уакәытц хәа уаха бысмыхәан,
Ба беицштцәкәа уиггы бзиа избоит,
Иалсхра, мап, исыздырам.
Споезиа ахьтәы кәтагькәа ацтоит,
Цъанат ибызназгоит, ибдыруаз.
Атәымцхәыс бзиа дызбоит,
Уи апоезиа ацәанырраз,
Атәым кәтыжь агәама сгәапцоит.
Икалап, сара зны сыбгахәычызар...

* * *

Ба бзыхәа статәоит алатра,
Иатаххозаргь статәоит ахәатра,
Ба бзыхәа акәыттцарагь статәоит,
Есышьыжь ахьтәы кәтагькәа сцоит.
Ба бзыхәа скаркаруеит, сшәахәоит,
Акәыкәу еицштцәкәа сыхәхәоит,
Аарцә бымур нырцәка бызгоит,
Цъаханымзаргь сбышьталан сцоит.
Сыздыруаз ирхәап деилагеит,
Ибдыруаз, дыңсзом апоет.

АДГЭЫР КАКОБА

АЗАЗА БЫРЛАШҚӘА РЧАРА

Еимхэыцтдас ашыацра ахәда иахьахаршәу,
Хьы-разнушәа аблақәа еикәапсоит.
Ажәфан апстхәа црышқәа ирфәршәу,
Шьыжь сгылан сахьрытцапшуа, исгәапхоит.

Ашара иапылаз азаза пкышқәа ргәынхара,
Амра шәахәақәа ҫы цьбаратдас еилашуеит,
Ашыацраф ирымаз азаза-бырлашқәа рчара
ҫыц сыпшқахазшәа ицьашьо сырзыпшуеит.

Сергеи Агындиа

Шьыжь сгылан ашыацра сылацшуа,
Сылацшхәаа акырза инаскьоит.
Азаза бырлашқәа рчара ахьеилашуа,
Аҫы цьбара ашәахқәа сфәапхоит.

Еимхэыцтдас атәцақәа рыпхны,
Сапхьа игылоушәа збоит.
Асасцәа ажәақәа рымхны,
Ацәхьақәа срыхан изжәуеит.

Сҫыза иитииз атәцақәа,
Сышқа имааиц, избоит.
Зана леипш ипшзақәоу ахәсақәа,
Сымац руам – агәра згоит.

Абар, амра цахәцахәуа инхашлеит,
Сысасцәагь нытцаба ицеит.
Азаза- чара шзыкамло схаштма,
Шәсыцхраа, абаапс, схы еилагеит!

ДМИТРИ ГАБЕЛИА

АЖӘХЬАФ ДИТАХУП!..

Атцхкәа цоит, амшқәагь цоит,
Зегь неицылар ишықәсқәахоит.
Атцхкәеи амшқәеи нтәазом,
Угәы афымтра ипнатәазом.

Альбина Анқәаб

Атцхкәа цоит, амшқәагь цоит,
Уажәа сшазыцшу сынхоит.
Ақытахь сугарц уафуп,
Избо, ажәхьяф дутахуп!..

Сара ажәқәа сгәы ндырхоит,
Итцыгыр сныга тадырхоит.
Аҳәарақәа ртәы сҳәазом,
Сыфны срышьталар срыхьзом.

Уажәшьта ухарштра сгәы иснаруам,
Уара ақытахь сумгаргы ууам.
Иаха цхызла аныга шыскыз шейт,
Ужәхья ахшаза агьама збеит!

ШЫРИ, АҢАТӘЫК СИТӘХАР!..

Сыңхыз салоуп са сдыруа,
Гэаныла сушьтоуп сыңшаауа.
Издыруада ңа снаухьыңшыр,
Знызытәык ма снауғапшыр.

Альбина Анқаб

Ҙырхәа ныжьны иааз сара,
Акәа салоуп сдырпыруа.
Издыруада ара сынхар,
Шыри, Аңатәык ситәхар!

Абар узбахә ахьсахауа,
Дбышьтоуп, рхәеит, атыңа.
Агәырғара сеимнадоит,
Акәа ухьыстдар сҕаххоит.

АБИГИ ахь сҕазом, истаху убароуп,
Иеибаххәаша акырза ирацәазоуп.
Ҙырхәа ахьыкоу цшзала инхааит,
Акәа, сышушьтоу азәгы имахааит!..

АЛЬБИНА АНҚӘАБ

БЫСПЫРТЦИТ...

Быспыртцит... бысцәызит... бысхәыцит...
Сгәырфақәа брылтәраан бысзааит.

Анатоли Лагәлаа

Бсызцәыртцит, бсызцәыртцит, бсызцәыртцит,
Ажәйтәи ағәтәи еиқәбырхарц.
Бысхәыцит, бысхәыцит, бысхәыцит,
Есымша сқәыпшыны схы збаларц.

АБЗИАБАРА АТЦЛА ҲАРШӘТРЫН!..

Амш тәлеит
Сымзырха,
Суада ионалеит
Еилыхха.

Сгәы сыцәтыпраан,
Исцәыприт,
Бзиабаран
Атцла шәтит...

Гунда Сақаниа

Амш иамнадандаз атцх,
Аетцәақәа ахьтәы хыза рзахрын...
Амза лапшыхаала иахзыпшырын,
Ишаанза абзиабара атцла Ҳаршәтрын!..

АЕТЦӘАҚӘА СРЫШЬТАЛАН СТАШӘОН!..

Абартцантә ахауа ахьхараку,
Дықәгылан илыпхязон ишембаку,
Аетцә хәынтцәрақәа ажәәанаф иарку...
Абзагә Ақалгьба

Саргы слывагыланы исыцхязозшәа збон,
Акакала ажәәан ахәынтцәрақәа фсыршәшәон,
Ахьхә-хьхәхәа урт лыкәа итапсон,
Саргы аетцәақәа срышьталан сташәон,
Урт срыцны сзытны сынкашәон!

ШӘЫСМЕИҜЫРБО ИХӘАХИТ!..

Асаркьа сзаапшылеит
икало збарцаз...
Дмитри Габелиа

Асаркьа дзаапшылеит
Ианыло дибарцаз,
Деитазаапшылеит
Ихы агәра игарцаз!
Ацсуа «мачо» ихәахит,
Длацәкәысуа дыгәхәахит...
Ихаитцом, ихаитцом,
Абри сара соума?!
Дцоит, даауеит,
Деитазаапшылоит,
Ацсуа «мачо» –
ШәысмеиҜырбо ихәахит!

ИҶОУП АҲӘСАҚӘА

ИҶоуп аҳәсақәа амцабз еипшу,
Амфан иаҳдыло, ҳназго пхъақа,
Адунеиае насыцла амфасра зпеипшу,
Апхәызба дызфызоу иоуп дымцаха.

Дмитри Габелиа

ИҶоуп аҳәсақәа амцабз еипшу,
Рыгәтатцәкья уалашәар уеимгәазыт узго,
ИҶоуп аҳәсақәа амфан иуцыло,
Зныктәи лацшыла умчыдан указтцо.

Ах, шыри, дысцыландаз ус еипш иҶоу,
Егья сцәыббылзаргы са дсычхарын!
Адунеиае насыцла амфасра зпеипшхо,
Саразәк сакәны схы збарын.

АХКӘА

Алаф хаа хагымхарц!	3
Баграт Шьынқәба	
Черчиль иуарган.....	5
Қъаазым Агәмаа	
Ибадақьуаз амшә. <i>Ажәмаана</i>	7
Алықьса Цьонуа	
Хәык айфызцәа.....	9
Владимир Атцнариа	
Ижәсантәу аредактор.....	12
Ацәқәырпей сарей.....	13
Арцәага.....	14
Абру азы ашәа.....	15
Уаскьац.....	16
Ажәеинраалей ауаргьалей.....	17
Абзиабара еимнацәаз.....	18
Еикәа уаарала.....	19
Владимир Зантәриа	
Акыз акәата ахьлтцзом.....	20
Ацстазаара цәа қацшыым.....	21
Аимдара.....	22
Сара схьаа.....	23
Ащцарафьы.....	24
Абабирафьы.....	25
Аутрафьы.....	26
Ибсырбап, сбыхьзар!.....	27
Ных, амузақәа, шәыстыхә!.....	28
«Абгызра қацшыы – рацхьатәи агәзра ...».....	29
Цьызла ацырра.....	30
Виачеслав Чьытанаа	
Схагоуп.....	31
«Изеипшроуи х-Литфонд амал?.....	31
«Урыхцәажәеит гәыблыла укытәи уцьынцьи...».....	31
«Мышкызны иаххәо назару?..».....	32
«... Уи зыхкьо залымдароуп...».....	32
«Шәыхшыа сымазам сытцкы...».....	32
«Иаажәыр ауоу, сеидру, иамуоу...».....	32
«Хаапшызар шыжьыказ – хабла уи амбакәа!..».....	33

Фения Аѳзба лыдэкъан аѳы.....	33
Фения Аѳзпѳа лахь. <i>Аекспромт</i>	33
«Идырзѳазшѳа иахь ашьыжь из...».....	34
«Шѳаихзызауеит...».....	34
«ѳызас ипѳхъазоу, къласы...».....	34
Анатоли Лагѳлаа	
Мцык сцѳахѳаѳозар.....	35
Сынтахар, хѳѳаѳеипш, цьаханым!.....	36
Са сылымкаа дыпсхъан!.....	37
Испылоит сара Наа.....	38
Льшшхам лѳысхит!.....	40
Сгѳы ншѳамырхалан.....	41
Бзиа дсызбом уаха сызтахым.....	42
Ба быгага ацъареипш исхадыргылааит с-Чыжь!.....	44
Иабасыхѳо «Де-золе!..».....	45
Ахьы еикѳатцѳа, шыта сеипѳхъхѳыцуеит!.....	46
Стѳакѳажѳ лоуп сызтѳу.....	47
Скъатрацѳ пшза.....	49
Ацсабара аварахь!.....	50
Исымам баха.....	51
Са сгѳы иалоуп.....	52
Аредакцияѳ сызнеир шыьыжьза.....	54
Уанду уара дукѳхшанаа.....	55
Сызатцѳи сырацѳеи.....	56
Иацсам абазк!.....	57
Адуinei мпылуп.....	58
Мыцхѳѳаѳ ипа гѳыргъа даумырган!.....	59
Са иансааз.....	60
Иахьа иѳтѳуп.....	61
Иудырроуп сызстоу.....	63
Иахьагъы исызшеит.....	64
Стѳархѳы!.....	65
Сыдѳхытцит, сызхытцит, сышьхытцит.....	67
Измаануу сыздыруам!.....	68
Усаѳсла, апсынкѳа.....	70
Сгиатарей, азгабцѳеи, сарей!.....	71
Быгебыртцѳахѳт бара!.....	72
Ирбаз ргѳуп!.....	73

Азы иастахъаз бзиарак сыхъзеит!.....	75
Бара ахса, Кэараса!.....	76
Хаҕеимшхароуп схатца иҕачкэым!.....	78
Ибшэыз, ибшэымыз, зегь акоуп!.....	79
Уи бытауадрагь чхьарпцдас ибыршэып!.....	80
Мгэартаҕе иҕоу, угэы умыртынчцэан!.....	81
Спатца цаца!.....	82
Бара мшацахы бцоит.....	83
Исумырбан, исумырбан, уа утапсааит Цьырхэа!.....	84
Азэы лкалт схы заныстцари?!.....	85
Убз уакэзуеит, убз!.....	86
Иҕами, ыҕами!.....	87
Утабааит!.....	88
Быгехыбымтын баша.....	89
Сгэы змыжьуп!.....	90
Ашьабста, иутахызар сыгэ иахэо.....	91
Сгэы – спарцалыкь!.....	92
Азэгы улыстом уа умшьыкэа!.....	93
Азэ ажэхъара дсычхьеит!.....	94
Тыгэ-тыгэхэа сгэы ахауаҕе еислап!.....	95
Шьта ухатцоуп хэа уаха усырехэаанза!.....	96
Узамџа иамбазац далакьа!.....	97
Амузеи апоети реицэажэара!.....	98
Ахаҕьақэа ацьыкеипш иаххуеит!.....	100
Гэында Кэытцниа	
Шэахымаара шэцеит!.....	101
Саанышэмыжын, ахыркэыкэқэа, са схала!.....	102
«Сеихоит, сеихоит, мчылатцэқьа макьана...».....	103
Уажэ иехазаап аеада!.....	103
Ацгэеипш бнасхысит сыцэкэыкэы!.....	104
Бышэ шшадхоз ишеит!.....	105
Слатра.....	106
Бшьапқэа.....	107
Гунда Сақаниа	
Апарламент ашэа.....	108
«Азэы изы ахагьы цементуп...».....	109
Абиудьет азы ашэа.....	109
«Сгэакэзам аџныка сызго...».....	110

«Ашәыр еицш аиасра...».....	111
Стел аҕысхуеит... зегы ижәдыруз...	113
Стәи сыхшыҕи.....	114
Ипцәазшәа узхынхалаз шахак...	115
Иамысхит сыбласаркәа.....	116
Анатоли Лагәлаа изы аепиграмма.....	116
«Саҕахеит, саҕа...».....	117
Мушьни Миқаиа изы аепиграмма.....	118
Анбанкәа срыпхуеит.....	119
«Ыҕами» – бзиа ибоит ажәа!.....	120
Тцыс хәычык амтцәыжәҕеицш.....	121
Уи дхынхәуеит!..	122
Аепиграммакәа	
«Дыстаазом сара амуза...»	123
«Ғаха снатом сара акәыкәу...»	124
«Цъанат сызнеигәышьар сара...».....	124
«Ба бзыхәа стәтәоит алатра...».....	125

Адгәыр Какоба

Азаза бырлашкәа рчара.....	126
----------------------------	-----

Дмитри Габелиа

Ажәхьаҕ дитахуп!..	127
Шьыри, Акәатәык ситәхар!..	128

Альбина Анқәаб

Быспырцит... ..	129
Абзиабара атла ҳаршәтрын!..	129
«Амш иамнадандаз атцх...».....	129
Аетцәакәа срышьталан сташәон!..	130
Шәысмеиеҕырбо ихәахит!..	130
Икоуп ахәсақәа.....	131

АПАРОДИАҚӘА

Аредактор *Света Ладариа*
Акорректор *Ирма Цьениа*
Компиутерла еиқалыршәеит *Димона Гергиа*
Асахьаҗыхәы *Руслан Габлиа*

Аформат 70x100 1/32.
Иҗаҗә. ақы. бғы. 4,25. Инықә. ақы. бғы. 5,5.
Аҗаҗаҗка №